

ANALIZA PROVEDBE MJERE "PRODUKTIVNA ULAGANJA U AKVAKULTURU"

Težak, Nataša

Master's thesis / Specijalistički diplomski stručni

2020

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **Križevci college of agriculture / Visoko gospodarsko učilište u Križevcima**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:185:439116>

Rights / Prava: [In copyright](#) / [Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-07-23**

Repository / Repozitorij:

[Repository Križevci college of agriculture - Final thesis repository Križevci college of agriculture](#)

REPUBLIKA HRVATSKA
VISOKO GOSPODARSKO UČILIŠTE U KRIŽEVCIMA

Nataša Težak, bacc.ing.agr

ANALIZA PROVEDBE MJERE
„PRODUKTIVNA ULAGANJA U AKVAKULTURU“

Završni specijalistički diplomski stručni rad

Križevci, 2020.

REPUBLIKA HRVATSKA
VISOKO GOSPODARSKO UČILIŠTE U KRIŽEVCIMA

Specijalistički diplomski stručni studij
Poljoprivreda
Usmjerenje: *Održiva i ekološka poljoprivreda*

Nataša Težak, bacc.ing.agr

ANALIZA PROVEDBE MJERE
„PRODUKTIVNA ULAGANJA U AKVAKULTURU“

Završni specijalistički diplomski stručni rad

Povjerenstvo za obranu i ocjenu završnoga rada:

1. Dr.sc. Sandra Kantar, prof.v.š., predsjednica povjerenstva i članica
2. Dr.sc. Kristina Svržnjak prof.v.š., mentorica i članica
3. Mr.sc. Lidija Firšt Godek, v.pred., članica

Zahvala:

Zahvaljujem se svojoj mentorici dr.sc. Kristini Svržnjak prof.v.š., koja me usmjerila i pomogla svojim stručnim savjetima i velikim iskustvom prilikom izrade diplomskog rada.

Također, zahvaljujem se dragim kolegama iz Uprave ribarstva dr.vet.med. Vladimiru Grudenu i dr.vet.med. Siniši Mandeku koji su mi ustupili službene podatke korištene u temi ovoga diplomskog rada. Bez navedenih podataka ne bi bilo moguće kvalitetno obraditi ovu temu.

Zahvaljujem se svim kolegama iz Agencije za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju na nesebičnoj pomoći i korisnim savjetima.

Ujedno se zahvaljujem svim djelatnicima Visokog gospodarskog Učilišta u Križevcima na korektnom odnosu i znanju koje su mi prenijeli za vrijeme mog petogodišnjeg studija.

Posebno se zahvaljujem svojoj obitelji na godinama podrške i strpljenja za vrijeme moga školovanja.

Sadržaj

1. UVOD	5
2. PREGLED LITERATURE	7
2.1.Akvakultura	7
2.2.Akvakultura u Republici Hrvatskoj	7
2.2.1. Morska akvakultura	8
2.2.2. Slatkovodna akvakultura	11
2.3.Utjecaj akvakulture na okoliš	12
2.4.Zakonodavni okviri za bavljenje akvakulturom u RH	12
2.5.Modeli potpora i pomoći u ribarstvu	14
2.5.1. Europski fond za pomorstvo i ribarstvo 2014. - 2020. (EFPR)	16
2.5.2. Agencija za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju	18
2.6.Mjera “Produktivna ulaganja u akvakulturu”	20
2.6.1. Predmet i namjena potpore	20
2.6.2. Pravilnik i Natječaj za dodjelu potpore u okviru mjere “Produktivna ulaganja u akvakulturu” za razdoblje 2017.- 2020.	21
2.6.3. Povlastice za akvakulturu	22
3. MATERIJAL I METODE ISTRAŽIVANJA	23
4. REZULTATI ISTRAŽIVANJA I RASPRAVA	24
4.1.Morsko ribarstvo Hrvatske	24
4.2.Slatkovodno ribarstvo Hrvatske	27
4.3.Ribarstvo Republike Hrvatske	30
4.4.Analiza mjere „Produktivna ulaganja u akvakulturu“	32
5. ZAKLJUČAK	50
6. LITERATURA	52
SAŽETAK	55
SUMMARY	57
ŽIVOTOPIS	59
PRILOZI	60

1. UVOD

Sektor ribarstva tradicionalno je važan sektor u Hrvatskoj, a hrvatska obalna područja i unutarne vode odlikuju se savršenim uvjetima za razvoj akvakulture¹. Međutim, sektor ribarstva se od tranzicijsko razdoblja do danas suočava s mnogobrojnim problemima među kojima su zastarjela tehnologija i ribarska flota, pad ulova, osiromašenje podmorja i slično. Prema podacima Ministarstva poljoprivrede 2018.godine je udio ribolova u bruto domaćem proizvodu bio 0,2-0,7%, a da bi taj udio zadržao tendenciju rasta potrebna su ulaganja u nova znanja i nove tehnologije čemu mogu uvelike pomoći mjere iz „Europskog fonda za pomorstvo i ribarstvo“ kao jedan oblik poticaja kroz bespovratna sredstva iz navedenog fonda. Ključni cilj je da akvakultura bude vodeći primarni sektor koji omogućuje visoku razinu zaštite okoliša i predstavlja važan doprinos opskrbi kvalitetnom hranom, zapošljavanju i gospodarskom rastu.

Jedna od mjera Europskog fonda za pomorstvo i ribarstvo je mjera pod nazivom „Produktivna ulaganja u akvakulturu“, a njezina djelotvornost može se iskazati kao promicanje održive i konkurentne akvakulture, čime bi se mogao dati istinski zamah novim oblicima akvakulture s visokim potencijalom za inovacije i rast (modernizacija), ali i podrške tradicionalnom načinu uzgoja. Samim time se prepoznaje da sektor akvakulture stvara radna mjesta, posebice u strukturno slabijim područjima, uz ispunjavanje zahtjeva očuvanja okoliša. Do sada su u Hrvatskoj provedena tri natječaja vezana uz potpore za produktivna ulaganja u akvakulturu. Prvi natječaj proveden je 2016. godine, drugi 2017. godine, dok je treći proveden 2018. godine.

Stoga je cilj rada istražiti provedbu mjere „Produktivna ulaganja u akvakulturu“ u Republici Hrvatskoj, odnosno istražiti broj prijavitelja na mjeru po županijama, svrhu ulaganja te istražiti razliku između prijavljenih i odobrenih projekata na kraju te razloge odbijanja prijavljenih projekata. Shodno navedenom cilju postavljene su tri hipoteze:

H1 – Pretpostavlja se da će najviše prijavljenih korisnika na mjeru „Produktivna ulaganja u akvakulturu“ biti iz županija jadranske regije.

H2 – Najčešći razlog prijavljivanja na mjeru „Produktivna ulaganja u akvakulturu“ će biti ulaganja u različitu opremu npr. mreže, kavezi, pontoni, bove i drugo.

H3 – Najčešći razlog odbijanja korisnika mjere „Produktivna ulaganja u akvakulturu“ je nepridržavanje roka dostavljanja dokumentacije.

---

¹ https://ec.europa.eu/fisheries/sites/fisheries/files/docs/body/op-croatia-fact-sheet_hr.pdf

Pretpostavlja se da će rezultati istraživanja pomoći daljnjim istraživanjima u sektoru ribarstva, naročito istraživačima koji će proučavati korištenje sredstava iz Europskog fonda za pomorstvo i ribarstvo, što je u zadnje vrijeme vrlo aktualna tema.

2. PREGLED LITERATURE

2.1. Akvakultura

Akvakultura je dio ribarstva koji se bavi uzgojem vodenih organizama, uključujući ribu, mekušce, rakove te morske alge. Proces uzgoja podrazumijeva određeni oblik intervencije (npr. umjetni mrijest, dohrana, zaštita od predatora) s ciljem unaprjeđenja proizvodnje. Prema podacima Organizacije za hranu i poljoprivredu (FAO²) širom svijeta se uzgaja 567 vrsta morskih i slatkovodnih organizama. Zbog sve veće potrebe za nutrijentima iz morskih i slatkovodnih organizama, akvakultura je jedna od najbrže rastućih aktivnosti u proizvodnji hrane u posljednjih nekoliko godina³.

2.2. Akvakultura u Republici Hrvatskoj

Hrvatska je bila jedna od pionira u akvakulturi. Poznata je činjenica da su stručnjaci iz drugih zemalja dolazili u Hrvatsku učiti o ovoj grani privrede. Dok su oni primijenjivali svoje stečeno znanje, Hrvatska akvakultura je u konstantnom padu, s izuzetkom uzgoja tune, koji bilježi druge probleme (Valić i sur., 2012.).

Hrvatska akvakultura može se podijeliti na slatkovodnu i morsku. U uzgoju slatkovodnih vrsta riba razlikujemo uzgoj toplovodnih (ciprinidnih ili šaranskih) vrsta i hladnovodnih (salmonidnih ili pastrvskih) vrsta. Uzgoj toplovodnih vrsta podrazumijeva uzgoj šarana u monokulturi ili polikulturi s drugim vrstama, kao što su bijeli amur, sivi i bijeli glavaš, som, smuđ, štika i linjak. Hladnovodni uzgoj se prvenstveno odnosi na uzgoj kalifornijske pastrve i manjim dijelom potočne pastrve (Valić i sur., 2012.).

Hrvatska ima dugu tradiciju uzgoja akvatičnih organizama. Organizirani uzgoj kamenica u Malostonskom zaljevu je zabilježen još u 16. stoljeću, a Hrvatska je bila pionir u uzgoju brancina i orade na Mediteranu. Na Jadranu je pokrenut prvi u kaveznom uzgoju tune na Mediteranu i još uvijek smo jedna od vodećih zemalja u uzgoju ove vrste. Brancin (*Dicentrarchus labrax*), orada (*Sparus aurata*), tuna (*Thunnus thunnus*) i dagnja (*Mytilus galloprovincialis*) danas su najznačajnije uzgojne vrste u hrvatskoj akvakulturi koja se intenzivno razvija i bilježi konstantan porast produktivnosti i zaposlenja⁴.

---

² Food and Agriculture Organization

³ https://bluesmart.hr/hr/more_i_drustvo/akvakultura

⁴ Ibid

2.2.1. Morska akvakultura

Marikultura⁵ predstavlja kontrolirani uzgoj riba, rakova, mekušaca i vodenoga bilja u morskoj ili bočatoj vodi. Odvija se u bazenima, plutajućim kavezima ili drugim uzgojnim instalacijama koje se smještaju u zaštićene dijelove priobalnoga mora⁶.

U Hrvatskoj marikultura uključuje uzgoj bijele ribe, plave ribe (tuna) i školjkaša. Najznačajnije vrste riba u uzgoju su lubin (*Dicentrarchus labrax*), komarča (*Sparus aurata*) i atlantska plavoperajna tuna (*Tunnus thynnus*), a školjkaša dagnja (*Mytilus galoprovincialis*) i kamenica (*Ostrea edulis*, slika 1)⁷.

Slika 1. Uzgoj kamenica (Ston)

Izvor: <https://morski.hr/2019/03/11/u-malostonskom-zaljevu-nema-vise-norovirusa-u-skoljkama/>

Komercijalna proizvodnja morske ribe u Hrvatskoj započela je ranih 1980-ih godina. Nositelji proizvodnje su bili centri u Zadru, Rovinju, Splitu i Šibeniku, uz nekoliko desetaka obiteljskih gospodarstava na obali i otocima. Glavni su proizvodi lubin, podlanica i nekoliko njezinih srodnika, a ukupna godišnja proizvodnja 3000 tona. Od 1996. započelo se s dohranom tuna u kavezima, što je postupno preraslo u višegodišnji uzgoj nedorasle tune. Instalirani kapaciteti omogućuju proizvodnju od 4.000 tona godišnje, a ona se odvija u šest poduzeća i na devet lokacija srednjega Jadrana (slika 2). Daljnji razvoj toga dijela marikulture proizvodnje ograničen je izlovnom kvotom što ju je Hrvatskoj dodijelila Međunarodna komisija za zaštitu atlantskih tuna (ICCAT⁸). Nakon predratnih pokušaja industrijskog uzgoja salmonida (pastrva i srebrni losos) u plutajućim kavezima na

⁵ lat. Mare: more + kultura

⁶ <https://www.enciklopedija.hr/natuknica.aspx?id=38940>

⁷ <https://ribarstvo.mps.hr/default.aspx?id=14>

⁸ The International Commission for the Conservation of Atlantic Tunas

lokacijama u Skradinu, Zatonu, Žrnovici i drugdje, inicijativa je obnovljena novim projektom uzgoja pastrve u Velebitskome kanalu⁹.

Uz postojeća tradicionalna uzgajališta školjkaša u Malostonskome zaljevu, Limskome kanalu, Raškome zaljevu i na ušću rijeke Krke, pojavilo se više malih privatnih uzgajališta. Ukupna proizvodnja iznosi oko 3.000 tona godišnje s tendencijom rasta radi zadovoljenja potreba turističkoga tržišta i izvoza¹⁰.

Slika 2. Uzgajalište tune (Kali tuna)

Izvor: <https://ezadar.net.hr/biznis/1987357/kali-tuna-prepusta-uzgajalista-pelagosu-general-a-ante-gotovine-i-cromarisu/>

Za daljnji razvoj marikulture planirano je uvođenje novih vrsta riba i školjkaša. Ekološka usklađenost marikulture s postojećim i planiranim aktivnostima u priobalju bit će presudan čimbenik za ostvarivanje planova proizvodnje riba i školjkaša u Hrvatskoj¹¹.

Hrvatska ima izuzetno velike mogućnosti za razvoj marikulture. Marikultura RH uključuje uzgoj bijele ribe, plave ribe i školjkaša. Ukupna godišnja proizvodnja iznosi oko 12.000 tona, ukupne vrijednosti oko 120 milijuna eura¹².

Slika 3. Kavezi u marikulturi

Izvor: <https://repositorij.pmf.unizg.hr/islandora/object/pmf%3A2265/datastream/PDF/view>

⁹ <https://www.enciklopedija.hr/natuknica.aspx?id=38940>

¹⁰ <https://www.enciklopedija.hr/natuknica.aspx?id=38940>

¹¹ Ibid

¹² <https://ribarstvo.mps.hr/default.aspx?id=79>

U uzgoju bijele ribe dominiraju lubin (*Dicentrarchus labrax*) i komarča (*Sparus aurata*) i to u količinama od oko 4.000 tona godišnje. Istovremeno se u hrvatskim mrjestilištima proizvodi oko 20 milijuna komada mlađi lubina i komarče godišnje. Glavnina uzgojene bijele ribe plasira se na domaće tržište i tržište EU (Italija)¹³.

Uzgoj plave ribe podrazumijeva uzgoj tuna (*Thunnus thynnus*) u plutajućim kavezima (slika 3) na poluzaštićenim i otvorenim područjima Srednjeg Jadrana (slika 4). Uzgoj se temelji na ulovu manjih tuna iz prirode (8-10 kg) i njihovom daljnjem uzgoju do tržišne veličine (30 kg). Godišnja proizvodnja iznosi oko 5.000 tona ukupne vrijednosti oko 80 milijuna eura i namijenjena je japanskom tržištu¹⁴.

Slika 4. Uzgoj plave ribe (tuna)

Izvor: <https://zadarski.slobodnadalmacija.hr/zadar/4-kantuna/kako-izgleda-kraj-ribe-koja-zivi-da-bi-postala-sushi-zalogaj-od-50-dolara-537520>

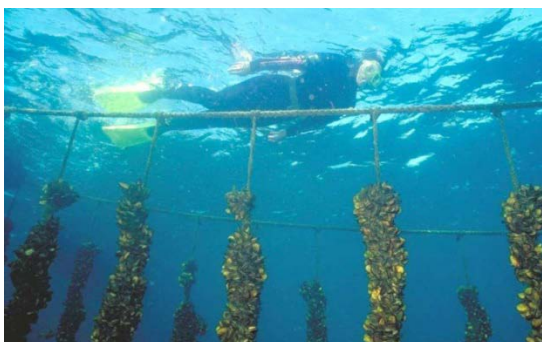
Uzgoj školjkaša uključuje uzgoj dagnji (*Mytilus galoprovencialis*, slika5) i kamenica (*Ostrea edulis*, slika 6) na pergolarima u posebno kontroliranim područjima koja se nalaze pod stalnim monitoringom. Godišnja proizvodnja iznosi oko 3.000 tona daganja i oko 2 milijuna komada kamenica i plasira se isključivo na domaćem tržištu¹⁵.

---

¹³ <https://ribarstvo.mps.hr/default.aspx?id=79>

¹⁴ Ibid

¹⁵ Ibid

Slika 5. Uzgoj dagnji

Slika 5. Izvor: <http://soluzionemare.hr/>

Slika 6. Stonska kamenica

Slika 6. Izvor: <https://hrturizam.hr/stonska-kamenica-dobiva-oznaku-izvornosti-na-razini-eu/>

2.2.2. Slatkovodna akvakultura

Uzgoj slatkovodnih vrsta ribe obavlja se sukladno prirodnim uvjetima na dva načina, kao uzgoj hladnovodnih (salmonidnih ili pastrvskih) i uzgoj toplovodnih (ciprinidnih ili šaranskih) vrsta. Slatkovodnom akvakulturom bavi se ukupno 49 ovlaštenika povlastice za akvakulturu (26 uzgojem toplovodnih vrsta, a 23 uzgojem hladnovodnih vrsta), koji su kao pravne ili fizičke osobe registrirani za obavljanje djelatnosti slatkovodnog uzgoja. Ukupna proizvodnja slatkovodne ribe u 2007. godini iznosila je oko 5.800 t, od čega oko 70% otpada na proizvodnju toplovodnih vrsta, a preostali udio odnosi se na uzgoj hladnovodnih vrsta¹⁶.

Slika 7. Uzgoj pastrve – ribnjak Krčić Knin

Izvor: https://viribus.hr/wp-content/uploads/knin_ribnjak.jpg

Najznačajnije vrste u slatkovodnom uzgoju su šaran (*Cyprinus carpio*), bijeli amur (*Ctenopharyngodon idella*), linjak (*Tinca tinca*), som (*Silurus glanis*), smuđ (*Stizostedion lucioperca*), štuka (*Esox lucius*) i kalifornijska pastrva (*Oncorhynchus mykiss*, slika 7)¹⁷.

¹⁶ <https://ribarstvo.mps.hr/default.aspx?id=80>

¹⁷ Ibid

Slika 8. Uzgoj pastrve – Gračanski ribnjak Zagreb
Izvor: https://viribus.hr/wp-content/uploads/imanje_gracani.jpg

2.3. Utjecaj akvakulture na okoliš

Utjecaj akvakulture na okoliš može biti značajan. Povećana emisija organskih tvari čiji izvor su izmet uzgajanih organizama te ostaci hrane, emisija lijekova i ostalih tvari koje se koriste u uzgoju, prijenos riba (zakonom je izbjegnuta ova mogućnost) i potencijalno invazivnih vrsta iz uzgajališta te mogućnost prijenosa bolesti organizama iz uzgoja na divlje populacije i obrnuto, mogu negativno utjecati na okolne ekosustave. Preduvjet održivog razvoja akvakulture koordinirano je prostorno planiranje i zoniranje riječnih slivova i morskih područja, te osiguravanje potrebnih lokacija za uzgoj i prateću infrastrukturu¹⁸.

Održiva akvakultura oslanja se na znanstvena istraživanja i primjenu rezultata ovih istraživanja u praksi u cilju unaprjeđenja uzgojnih tehnologija kojima će se smanjiti negativan utjecaj na okoliš. Razvojem upravljanja hranidbom, regulacije količine upotrebe lijekova, te modernizacijom i rekonstrukcijom postojeće infrastrukture moguće je postići ekonomski, socijalno i ekološki održivu akvakulturu¹⁹.

2.4. Zakonodavni okvir za bavljenje akvakulturom u RH

Sukladno *Zakonu o akvakulturi* (NN 130/17) i *Pravilniku o dozvoli za akvakulturu* (17/2018) djelatnost akvakulture smiju obavljati fizičke ili pravne osobe koje su nositelji dozvole za akvakulturu i koje su stručno osposobljene za obavljanje djelatnosti akvakulture, odnosno imaju zaposlenu osobu stručno osposobljenu za obavljanje djelatnosti akvakulture u punom radnom vremenu. Prema spomenutom zakonu, fizičkoj ili pravnoj osobi odobrit će

¹⁸ https://bluesmart.hr/hr/more_i_drustvo/akvakultura/

¹⁹ Ibid

se obavljanje djelatnosti akvakulture izdavanjem dozvole za akvakulturu ako ispunjava sljedeće uvjete:

- 1) da je registrirana za obavljanje djelatnosti akvakulture sukladno posebnim propisima,
- 2) da je ishodila odgovarajuće akte sukladno posebnim propisima o prostornom uređenju i gradnji i posebnim propisima iz područja zaštite okoliša i prirode i
- 3) da je nositelj koncesije za gospodarsko korištenje pomorskog dobra u svrhu obavljanja djelatnosti akvakulture sukladno posebnom propisu o pomorskom dobru, u slučaju obavljanja uzgoja na pomorskom dobru ili
- 4) da je ishodila odgovarajuće akte kojima se ostvaruje pravo korištenja poljoprivrednog zemljišta u vlasništvu Republike Hrvatske za obavljanje djelatnosti akvakulture sukladno posebnom propisu o poljoprivrednom zemljištu, u slučaju uzgoja na poljoprivrednom zemljištu u vlasništvu Republike Hrvatske i/ ili
- 5) da je ishodila odgovarajuće akte kojima se ostvaruje pravo korištenja kopnenih voda za potrebe obavljanja djelatnosti akvakulture sukladno posebnom propisu o vodama, odnosno posebnom propisu o poljoprivrednom zemljištu, u slučaju obavljanja uzgoja na kopnu uz korištenje kopnenih voda.

Dozvolu za akvakulturu izdaje Ministarstvo poljoprivrede temeljem zahtjeva fizičke ili pravne osobe koja je nositelj koncesije za gospodarsko korištenje pomorskog dobra u svrhu obavljanja djelatnosti akvakulture, odnosno nositelj ugovora o zakupu ribnjaka u vlasništvu Republike Hrvatske ili ugovora o ostvarivanju prava na korištenje kopnenih voda za potrebe obavljanja djelatnosti akvakulture. Sadržaj zahtjeva za izdavanje dozvole za akvakulturu propisan je *Pravilnikom o dozvoli za akvakulturu* (NN 17/2018).

Prema *Pravilniku o odobrenju za obavljanje djelatnosti akvakulture na obiteljskom poljoprivrednom gospodarstvu* (NN 15/2019) djelatnost akvakulture mogu obavljati obiteljska poljoprivredna gospodarstva (OPG) kao dopunsku djelatnost. Odobrenje za obavljanje djelatnosti akvakulture izdaje Ministarstvo poljoprivrede temeljem zahtjeva OPG-a koji je nositelj ugovora o ostvarivanju prava na korištenje kopnenih voda za potrebe obavljanja djelatnosti akvakulture²⁰. Temeljem *Pravilnika o uvjetima i postupku za stjecanje prava na korištenje kopnenih voda radi obavljanja djelatnosti akvakulture* (NN 8/2019) podnosi se zahtjev za stjecanje prava na korištenje kopnenih voda radi obavljanja djelatnosti akvakulture.

---

²⁰ <https://www.savjetodavna.hr/2019/05/29/akvakultura-na-opg-u/>

2.5. Modeli potpora i pomoći u ribarstvu

Osim primarne svrhe akvakulture – proizvodnje hrane, ostale svrhe akvakulture su: obnova staništa, umjetno povećanje populacija riba, proizvodnja mamaca u ribolovu (sitne vrste riba), obnova populacija ugroženih vrsta riba, uzgoj ukrasnih vrsta riba za akvarije i vrtna jezerca, uzgoj biljnih vrsta za upotrebu u prehrambenim, farmaceutskim, nutricionističkim te biotehnološkim proizvodima (NOAA Fisheries, 2017).

Akvakultura ovisna o morskoj vodi uključuje različite sustave uzgoja, a to su uzgoj školjkaša, mrjestilišta školjkaša i izlov mlađi dagnje, uzgoj morske ribe. Slatkovodna akvakultura podrazumijeva različite slatkovodne uzgojne sustavi koji se razlikuju prema intenzitetu uzgoja, prema sustavu za upravljanje vodama i prema uzgojnim vrstama (Europska komisija, 2018.).

Kako u EU, tako se i u Hrvatskoj sektor ribarstva suočio s mnogo problema, a osobito devedesetih godina prošlog stoljeća, u vrijeme tranzicije. Neki od njih su: ozbiljni pad ulova, zastarjela tehnologija i ribarska flota, osiromašenje podmorja, nedostatak razvojnih trendova u marikulturi, nedostatak mjera za razumno iskorištavanje i zaštitu pojedinih vrsta većeg ekonomskog značaja (Mikuš i sur., 2018.).

Svjetski trendovi, kao i reforma Zajedničke ribarstvene politike u EU, pokazuju da je većina ribljih divljih populacija na rubu održivosti iskorištavanja, pa je cilj smanjiti prekomjerni ribolovni kapacitet i ribolovni napor u pojedinim oblicima ribolova, te primijeniti mjere gospodarenja kako bi ribolovni napor bio primjeren reproduktivnim mogućnostima ribljih resursa i njihovu održivom iskorištenju (Milošević Pujo, Bitunjac, 2011.). Isti autori naglašavaju kako bi se ribarska politika Republike Hrvatske svakako trebala temeljiti na stajalištu da su ribolovni resursi dio naše baštine. Zbog toga je njihovo racionalno iskorištavanje prijeko potrebno, a da bi se provelo razumno iskorištavanje obnovljivih bioloških resursa, potrebno je ne samo unaprijediti kontrolu i nadzor, nego prvenstveno podići razinu znanja ribara kako bi postali nositelji svoje gospodarske održivosti.

Još 2001. u svojem istraživanju Katavić i Vodopija ističu kako je, između ostalog, vrlo bitno integriranje marikulture u ruralni razvoj podizanjem novih objekata obiteljskog tipa u proizvodnji morske ribe i školjkaša te da su vrlo važne potpore istraživačkim i razvojnim projektima kako bi se poboljšala konkurentna sposobnost sektora nacionalne marikulture kroz reduciranje troškova poslovanja, poboljšanjem kvalitete proizvoda i unapređenjem standarda zaštite okoliša.

Marguš (2009.) naglašava kako se uzgoj školjkaša uglavnom temelji na obiteljsko-obrtničkom uzgoju s malim obrtnim sredstvima, zastarjelom tehnologijom, niskom produktivnošću, malom proizvodnjom i visokim troškovima proizvodnje. Taj model proizvodnje naziva „jedan čovjek = organizacija-proizvodnja-prodaja“.

Stoga su projekti EU dobrodošli kako bi se riješili navedeni problemi, jer su istraživanja pokazala kako su EU fondovi ostvarili veći pozitivni učinak tvrtki u industriji prerade ribe u Hrvatskoj kroz IPARD program. Naročito je istaknuto poboljšanje menadžerskih sposobnosti u smislu stjecanja i razvoja novih vještina vezanih za pripremu i provedbu projekata, investicijskog planiranja kao i jačanja spremnosti na korištenje sličnih financijskih sredstava u budućnosti (Božanić, 2018.). Također, uspješni primjeri povlačenja sredstava iz fondova EU te jačanja konkurentnosti i održivosti gospodarstava, poduzeća i jedinica lokalne samouprave mogu se vidjeti iz promotivnog video materijala koji je objavljen na stranicama Ministarstva poljoprivrede – Program ruralnog razvoja²¹.

Uprava ribarstva Ministarstva poljoprivrede, razvila je niz mehanizama u cilju poboljšanja i unaprjeđenja poslovanja svojih subjekata te što boljeg pozicioniranja cjelokupnog sektora ribarstva. Jedan od značajnijih modela je sufinanciranje uzgojno–seleksijskog rada u akvakulturi čiji je cilj formiranje kvalitetnih matičnih stokova²² riba te njihovo kondicioniranje prema specifičnim potrebama svake vrste, pritom uvažavajući kvalitetu i raznolikost reproduktivnog materijala. Kako bi se omogućila postupna prilagodba hrvatskih gospodarskih subjekata u području akvakulture na potpore kakve se primjenjuju u EU u Državnom proračunu Republike Hrvatske osigurana su financijska sredstva za provedbu strukturne podrške ribarstvu kroz koju se vrši sufinanciranje različitih projekata u ribarstvu²³.

Republika Hrvatska kao punopravna članica Europske unije ostvaruje pravo na korištenje potpore iz Europskog fonda za pomorstvo i ribarstvo (EFPR), financijskog instrumenta Europske unije za pomoć u ostvarivanju ciljeva iz Zajedničke ribarstvene politike (ZRP) za programsko razdoblje od 2014. do 2020. godine.

Europski fond za pomorstvo i ribarstvo doprinosi promicanju konkurentnog, okolišno i gospodarski održivog i društveno odgovornog ribarstva i akvakulture, potiče provedbu Zajedničke ribarstvene politike, promiče uravnotežen i uključiv teritorijalni razvoj

---

²¹ <https://www.youtube.com/watch?v=dOhTLEUNi5g>

²² stok (riblje naselje) je skupina riba određene vrste s jedinstvenim vremenskim i prostornim migracijskim ciklusom

²³ <https://ribarstvo.mps.hr/default.aspx?id=81>

ribarstvenih područja i područja u akvakulturi te potiče razvoj i provedbu Integrirane pomorske politike na način koji nadopunjuje kohezijsku politiku i Zajedničku ribarstvenu politiku. Jedinstveni dokument koji će sadržavati odabrane prioritete i ciljeve koji se trebaju ostvariti uz pomoć mjera strukturne politike u ribarstvu sufinanciranih sredstvima potpore iz EFPR-a je Operativni program za pomorstvo i ribarstvo Republike Hrvatske za programsko razdoblje 2014.–2020.²⁴

Zajednička poljoprivredna politika (ZPP) predstavlja jedno od najznačajnijih područja djelovanja institucija Europske unije. Ruralni razvoj, kao drugi stup ZPP financiran je sredstvima Europskog poljoprivrednog fonda za ruralni razvoj (EPFRR). Cilj programa je poticanje konkurentnosti poljoprivrede, osiguranje održivog upravljanja prirodnim resursima i klimatskim promjenama i postizanje uravnoteženog teritorijalnog razvoja ruralnih područja, uključujući stvaranje i očuvanje radnih mjesta. Ukupna alokacija za Program ruralnog razvoja 2014.-2020. iznosi 2.383 milijarde eura, od čega će se 2.026 milijardi eura financirati iz Europskog fonda za ruralni razvoj, a ostatak iz sredstava nacionalnog proračuna Republike Hrvatske (Program ruralnog razvoja 2014.-2020.).

2.5.1. Europski fond za pomorstvo i ribarstvo 2014. - 2020. (EFPR)

EFPR (slika 9) je financijski instrument Europske unije za programsko razdoblje 2014.-2020. koji će doprinijeti postizanju ciljeva nove, reformirane Zajedničke ribarstvene politike (ZRP) i poticati provedbu Integrirane pomorske politike (IPP) Europske unije.

Slika 9. Europski fond za pomorstvo i ribarstvo (EFPR)
(European Maritime and Fisheries Fund – EMFF)

Izvor: https://www.euro-access.eu/programm/european_maritime_and_fisheries_fund

Ovaj fond je jedan od pet tzv. Europskih strukturnih i investicijskih fondova (ESI fondovi) koji se međusobno nadopunjuju i nastoje promicati oporavak Europe temeljen na

²⁴ <https://euribarstvo.hr/>

rastu i zapošljavanju. Fondovi koji čine ESI fondove uz EFPR su Europski fond za regionalni razvoj, Europski socijalni fond, Kohezijski fond i Europski poljoprivredni fond za ruralni razvoj.

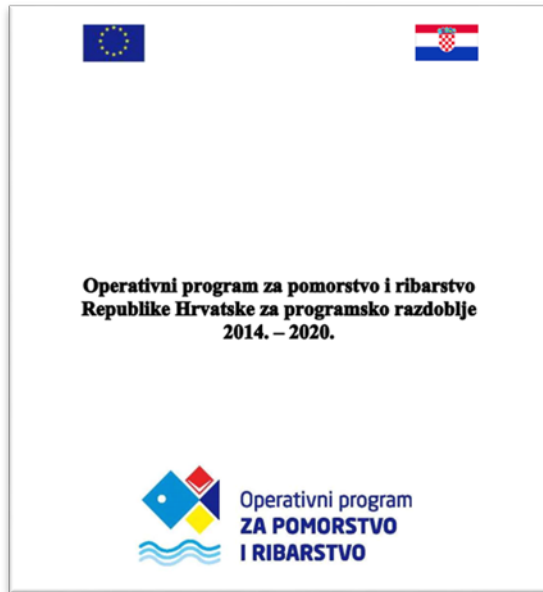
U okviru EFPR-a zemljama članicama je za programsko razdoblje 2014.-2020. na raspolaganju 6,5 milijardi eura, što je dio cjelokupne omotnice namijenjene ribarstvu i pomorstvu. Osim što je glavni izvor financiranja provedbe reformirane ZRP, sredstva EFPR-a su na raspolaganju i za partnerske sporazume s trećim zemljama te doprinose regionalnim organizacijama za upravljanje ribarstvom. Republika Hrvatska u okviru EFPR-a ima na raspolaganju 252,6 milijuna eura za razdoblje 2014.-2020.

EFPR je usmjeren prema dugoročnim ciljevima strategije Europa 2020 za pametan, održiv i uključiv rast tijekom razdoblje 2014.-2020. Doprinijet će promicanju konkurentnog, okolišno i gospodarski održivog i društveno odgovornog ribarstva i akvakulture.

Navedeni ciljevi su strukturirani u okviru šest prioriteta EFPR-a:

- Poticanje okolišno održivog, resursno učinkovitog, inovativnog, konkurentnog i na znanju utemeljenog ribarstva.
- Poticanje okolišno održive, resursno učinkovite, inovativne, konkurentne i na znanju utemeljene akvakulture.
- Poticanje provedbe ZRP-a putem prikupljanja i upravljanja podacima u svrhu poboljšanja znanstvenih spoznaja kao i pružanjem potpore za praćenje, kontrolu i provedbu, jačanje institucionalnih kapaciteta i učinkovite javne uprave bez dodatnog administrativnog opterećenja.
- Povećanje zaposlenosti i teritorijalne kohezije putem sljedećeg posebnog cilja: promicanja gospodarskog rasta, društvene uključenosti, stvaranja radnih mjesta i pružanja podrške upošljivosti i mobilnosti radne snage u obalnim i kontinentalnim zajednicama koje ovise o ribolovu i akvakulturi, uključujući diversifikaciju aktivnosti u ribarstvu te prema ostalim sektorima pomorskog gospodarstva.
- Poticanje stavljanja na tržište i prerade kroz poboljšanje organizacije tržišta za proizvode ribarstva i akvakulture i kroz poticanje ulaganja u sektore prerade i stavljanja na tržište.
- Poticanje provedbe Integrirane pomorske politike.

Dodatno, EFPR uključuje i popratne mjere tehničke pomoći te potporu regionalnim organizacijama za upravljanje ribarstvom (<https://ribarstvo.mps.hr/default.aspx?id=427>).

Slika 10. Operativni program za pomorstvo i ribarstvo RH 2014.-2020.

Izvor: <https://euribarstvo.hr/files/Operativni-program-za-pomorstvo-i-ribarstvo-RH-za-2014.-2020.-verzija-2018.-godina.pdf>

2.5.2. *Agencija za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju*²⁵

Agencija za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju (APPRRR) je javno tijelo nadležno za operativnu provedbu mjera izravne potpore, mjera ruralnog razvoja, mjera za pomorstvo i ribarstvo (u dijelu delegiranih funkcija) i mjera zajedničke organizacije tržišta, kao i vođenje upisnika i registara te održavanje i korištenje Integriranog administrativnog i kontrolnog sustava (IAKS-a) preko kojeg se zaprimaju, obrađuju i kontroliraju izravna plaćanja poljoprivrednicima.

U koordinaciji s Ministarstvom poljoprivrede provodi mjere Zajedničke poljoprivredne politike i Zajedničke ribarstvene politike koje se financiraju iz državnog proračuna Republike Hrvatske i proračuna Europske unije. To znači da je Agencija za plaćanja dio sustava upravljanja i kontrole sljedećih fondova:

- 1) Europskog fonda za jamstva u poljoprivredi (EFJP) iz kojeg se financiraju mjere izravne potpore i mjere zajedničke organizacije tržišta
- 2) Europskoga poljoprivrednog fonda za ruralni razvoj (EPFRR) iz kojeg se financiraju mjere ruralnog razvoja
- 3) Europskog fonda za pomorstvo i ribarstvo (EFPR) iz kojeg se financiraju mjere za pomorstvo i ribarstvo.

²⁵ Podaci za izradu ovog uzeti poglavlja su uzeti iz APPRRR-a, dostupno na <https://www.apprrr.hr/o-nama/>

Agencija za plaćanja svoj rad temelji na akreditiranim procesima i procedurama Europske komisije u skladu s Uredbama i unaprijed određenim kriterijima primjenjivim za provedbu Zajedničke poljoprivredne politike (ZPP) i Zajedničke ribarstvene politike (ZRP).

Agencija upravlja sljedećim upisnicima i bazama podataka:

- 1) Upisnik poljoprivrednika s 165.712 registriranih poljoprivrednika
- 2) ARKOD–sustav za digitalnu identifikaciju zemljišnih parcela; te prateći registri (vinogradarski registar, registar primarnih proizvođača hrane, registar subjekata u ekološkoj proizvodnji),
- 3) ISAP–centralizirana elektronska bazu podataka (za istovremeni unos podataka sa svih 26 lokacija APPRRR u RH) i
- 4) AGRONET–zaštićena internetska aplikacija putem koje poljoprivrednici pregledavaju podatke o svom gospodarstvu te u kojoj elektronski popunjavaju zahtjeve za potpore.
- 5) Djeluje putem središnjeg ureda u Zagrebu i 21 podružnice te 4 ispostave.

Slika 11. Agencija za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom – logo

Izvor: <https://agronet.aprrr.hr/>

Rad Agencije nadzire Upravno vijeće koje imenuje Vlada Republike Hrvatske, a čiji je predsjednik ministar poljoprivrede. Ostali članovi su po jedan predstavnik Ministarstva poljoprivrede, Ministarstva financija, Ministarstva regionalnoga razvoja i fondova EU, te predstavnik radničkog vijeća Agencije. Rad Agencije također nadziru i druga tijela, kako RH tako i EU, a sve s ciljem osiguravanja učinkovitog sustava upravljanja i kontrole.

2.6. Mjera “Produktivna ulaganja u akvakulturu”²⁶

²⁶ Podaci za izradu ovog poglavlja su uzeti iz APPRRR-a, dostupno na <https://www.aprrr.hr/mjera-produktivna-ulaganja-u-akvakulturu/>

Mjeru provodi Ministarstvo poljoprivrede, Uprava ribarstva, Agencija za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju. U uvodnom dijelu je već rečeno da su u Hrvatskoj do sada provedena tri natječaja vezana uz potpore za produktivna ulaganja u akvakulturu i to 2016., 2017. i 2018. godine.

2.6.1. Predmet i namjena potpore²⁷

Predmet potpore su ulaganja u akvakulturu i proizvode akvakulture s ciljem poticanja okolišno održive, resursno učinkovite, inovativne, konkurentne i na znanju utemeljene akvakulture. Potpora se dodjeljuje za ulaganja u povećanje u proizvodnji i/ili osuvremenjivanje postojećih poduzeća u akvakulturi ili izgradnju novih. Potpora se može dodijeliti pod uvjetom da je neovisnim izvješćem o stavljanju na tržište²⁸ jasno dokazano da proizvod/i akvakulture koji je/su predmet potpore ima/imaju dobre i održive tržišne izgleda. Potpora se dodjeljuje za ulaganja na teritoriju Republike Hrvatske.

Prema *Pravilniku o uvjetima, kriterijima i načinu dodjele potpore u okviru mjere „Produktivna ulaganja u akvakulturu» za razdoblje 2017.–2020.* NN (62/2017) i članka 28. *Zakona o akvakulturi* (NN 130/2017) proizvodna ulaganja u akvakulturu podrazumijevaju:

- 1) diversifikaciju proizvodnje u akvakulturi i diversifikacija uzgajanih vrsta,
- 2) osuvremenjivanje jedinica akvakulture, uključujući poboljšanje radnih i sigurnosnih uvjeta radnika u akvakulturi,
- 3) poboljšanja i osuvremenjivanje povezana sa zdravljem i dobrobiti životinja, uključujući kupnju opreme za zaštitu farmi od divljih grabežljivaca,
- 4) ulaganja u unaprjeđenje kvalitete, ili dodavanje vrijednosti, proizvodima akvakulture,
- 5) obnovu postojećih akvakulturnih ribnjaka ili laguna putem uklanjanja mulja ili ulaganja u sprečavanje taloženja mulja,
- 6) diversifikaciju prihoda poduzeća u području akvakulture putem razvoja komplementarnih aktivnosti koje se odnose na temeljno akvakulturno poslovanje poduzeća, uključujući udičarski turizam, usluge akvakulture vezane uz zaštitu okoliša ili obrazovne aktivnosti o akvakulturi,

---

²⁷ Pravilnik i Natječaj za dodjelu potpore u okviru mjere “Produktivna ulaganja u akvakulturu” za razdoblje 2017.-2020. Dostupno na: <https://flag-pinnanobilis.hr/ostali-natjecaj/pravilnik-i-natjecaj-za-dodjelu-potpore-u-okviru-mjere-produktivna-ulaganja-u-akvakulturu-za-razdoblje-2017-2020/>

²⁸ Koje je u skladu sa Višegodišnjim nacionalnim strateškim planom za razvoj akvakulture iz članka 34. Uredbe (EU) br. 1380/2013 Europskog parlamenta i Vijeća od 11. prosinca 2013. o zajedničkoj ribarstvenoj politici, izmjeni uredaba Vijeća (EZ) br. 1954/2003 i (EZ) br. 1224/2009 i stavljanju izvan snage uredaba (EZ) br. 2371/2002 i (EZ) br. 639/2004 i Odluke Vijeća 2004/585/EZ (SL L354, 28. 12. 2013.).

- 7) ulaganja koja povećavaju energetska učinkovitost i promiču prelazak poduzeća u području akvakulture na obnovljive izvore energije,
- 8) ulaganja u smanjenje negativnog utjecaja ili poticanje pozitivnih učinaka na okoliš i povećanje učinkovitosti resursa,
- 9) ulaganja koja dovode do znatnog smanjenja učinka poduzeća u području akvakulture na potrošnju i kvalitetu vode, posebice smanjenjem količine korištene vode ili kemikalija, antibiotika i drugih lijekova, ili poboljšanjem kvalitete izlazne vode, uključujući uspostavu multitrofičkih akvakulturnih sustava,
- 10) ulaganja u promicanje zatvorenih akvakulturnih sustava u kojima se proizvodi akvakulture uzgajaju u zatvorenim recirkulacijskim sustavima, smanjujući time potrošnju vode na najmanju moguću mjeru.

2.6.2. Pravilnik i Natječaj za dodjelu potpore u okviru mjere „Produktivna ulaganja u akvakulturu” za razdoblje 2017.-2020.

Ministarstvo poljoprivrede objavljuje natječaj za dodjelu potpore u okviru mjere „Produktivna ulaganja u akvakulturu“, a **predmet natječaja** su ulaganja u akvakulturu i proizvode akvakulture s ciljem poticanja okolišno održive, resursno učinkovite, inovativne, konkurentne i na znanju utemeljene akvakulture.²⁹

Prihvatljivi korisnici su fizičke ili pravne osobe koji udovoljavaju uvjetima i kriterijima propisanim Pravilnikom i natječajem, kojim su također propisani **prihvatljivi i neprihvatljivi troškovi**.

Sredstva javne potpore za sufinanciranje na temelju natječaja iznose ukupno 21.500.000,00 eura u protuvrijednosti u kunama, od čega:

- 16.000.000,00 eura u protuvrijednosti u kunama – proračun Europske unije i
- 5.500.000,00 eura u protuvrijednosti u kunama – državni proračun Republike Hrvatske.

Najviši iznos potpore po korisniku iznosi 3.000.000,00 eura u protuvrijednosti u kunama.

Jedan korisnik može podnijeti jedan zahtjev za potporu na temelju natječaja na obrascu Zahtjeva za potporu i obavezno prilaže dokumentaciju propisanu Prilogom II natječaja i popunjava se u elektroničkom obliku te se potpisani i ovjeren od strane korisnika, kao i popratna dokumentacija za koju nije drugačije navedeno u Prilogu II. ovoga natječaja, podnosi u tiskanom obliku preporučenom poštom ili osobno, u zatvorenoj omotnici na čijoj

---

²⁹Natječaj za dodjelu potpore u okviru mjere II.2./II.3./II.4. »Produktivna ulaganja u akvakulturu«. dostupno na: <https://narodne-novine.nn.hr/clanci/oglasi/o8302496.html>

poledini treba čitko ispisati ime i adresu pošiljatelja i dostaviti je na adresu Ministarstva poljoprivrede.

2.6.3. Povlastice³⁰ za akvakulturu

Jedan od ključnih kriterija potpore jest taj da korisnik mora najkasnije do podnošenja Zahtjeva za isplatu biti ovlaštenik Povlastice za akvakulturu koju izdaje Uprava ribarstva, provedbeno tijelo Fonda za ribarstvo u okviru Ministarstva poljoprivrede³¹.

Pravilnik o uvjetima, kriterijima i načinu dodjele potpore u okviru Mjere „Produktivna ulaganja u akvakulturu“ za razdoblje 2017. – 2020. propisuje glavne uvjete za ostvarivanje potpore. Sukladno članku 7., stavku (1) podstavku b) korisnik mora biti ovlaštenik povlastice/a ili isto mora biti zadovoljeno do podnošenja Zahtjeva za isplatu³².

Povlasticu za akvakulturu izdaje Ministarstvo poljoprivrede temeljem zahtjeva fizičke (obrt) ili pravne osobe koji mora sadržavati³³:

- 1) tvrtku obrtnika ili tvrtku pravne osobe kojoj se daje povlastica za akvakulturu;
- 2) dopustivu godišnju kvotu hrane za uzgoj u hladnovodnim ribnjacima;
- 3) površinu ribnjaka, ograđenoga vodenog prostora ili volumen kaveza koji će se koristiti za akvakulturu;
- 4) vrste riba i/ili drugih vodenih organizama koje će se uzgajati;
- 5) klasu, urudžbeni broj i datum odluke o davanju koncesije na vodama i ugovor o koncesiji za uzgoj riba i/ili drugih vodenih organizama u gospodarske svrhe u skladu s posebnim zakonom.

---

³⁰ povlastica za uzgoj je isprava na temelju koje pravne ili fizičke osobe smiju obavljati gospodarsku djelatnost uzgoja,

³¹ <https://www.eurokonzalting.com/index.php/bespovratna-sredstva-i-krediti/item/593-ribarstvo-natjecaj-za-mjeru-produktivna-ulaganja-u-akvakulturu>

³² <https://www.eurokonzalting.com/index.php/bespovratna-sredstva-i-krediti/item/596-ribarstvo-mjera-produktivna-ulaganja-u-akvakulturu-postupak-ishodenja-povlastice-za-akvakulturu>

³³ Sukladno članku 47. Zakona o slatkovodnom ribarstvu (NN 106/01, 7/03, 174/04, 10/05 - ispravak, 49/05 - pročišćeni tekst i 14/14)

3. MATERIJAL I METODE ISTRAŽIVANJA

Prvi dio rada čine podaci prikupljeni iz razne dostupne stručne literaturne građe, stručnih i znanstvenih članaka te srodnih internet stranica koji su navedeni u popisu literature. Osnovni rezultati iz navedene literature su selektirani i analizirani te objašnjeni u prethodnom poglavlju: pregled literature.

U drugom dijelu rada prikupljeni su podaci o broju zahtjeva po godini natječaja mjere „Produktivna ulaganja u akvakulturu“. Navedeni su podaci o broju ukupnih, odobrenih i odbijenih zahtjeva, podaci o broju zahtjeva prema županijama te ukupna sredstva koja su isplaćena po pojedinom natječaju. Korišteni su i dostupni podaci od Agencije za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju, Ministarstva poljoprivrede, Državnog zavoda za statistiku.

Kao osnovna metoda prikaza podataka koristi se deskriptivna analiza podataka o stanju akvakulture u RH odnosno deskriptivna analiza sljedećih podataka: visina iznosa potpore korisnicima po županijama, alokacija sredstava ukupno po natječajima za mjeru, područja/Županije u RH u kojim su najzastupljeniji korisnici mjere, prolaznost projekata te najčešći razlozi odbijenost projekata, postotak korištenja konzultantskih usluga, prosječna dob korisnika i broj korisnika po natječaju.

Podaci su obrađeni u Excelu 2018, a rezultati prikazani kroz deskriptivnu statistiku što podrazumijeva uređivanje i grupiranje navedenih podataka, prikazivanje frekvencije podataka, relativne frekvencije podataka i postotaka, grafičko i tablično prikazivanje podataka.

4. REZULTATI ISTRAŽIVANJA I RASPRAVA

4.1. Morsko ribarstvo Hrvatske

Ukupan ulov i uzgoj (proizvodnja) morske ribe i drugih morskih organizama u 2018. veći je u odnosu na godinu prije za 3.196 tona, odnosno 3,8%. Količina plave ribe veća je za 2,6%, dok je količina ostale ribe povećana za 12,0% te ljuskavaca za 8,5%. Od ukupnog ulova plave ribe najveći udio odnosi se na ulov srdele (72,5%). Ulav i uzgoj kamenica, ostalih mekušaca i školjkaša smanjen je za 341 tonu (14,2%). Ukupna proizvodnja slatkovodne ribe u 2018. smanjena je za 374 tone (11,4%). Proizvodnja konzumne ribe u šaranskim ribnjacima smanjena je za 348 tona (12,1%), a proizvodnja u pastrvskim ribnjacima za 26 tona (6,6%) u odnosu na prethodnu godinu. Vrijednost ribarstva u 2018. u odnosu na 2017. porasla je za 16,5% (DZS, 2019.).

Prema privremenim podacima objavljenima u Priopćenju, ukupan broj ribara u morskom ribarstvu u 2019. u odnosu na 2018. manji je za 0,9%, dok je ukupan broj plovila veći za 0,5%. Prema podacima prikazanim u tablici 1, ukupan ulov i uzgoj (proizvodnja) morske ribe i drugih morskih organizama u 2019. manji je u odnosu na godinu prije za 5.475 tona, odnosno 6,3%. Količina plave ribe manja je za 9,4%, dok je količina ostale ribe povećana za 6,5%. Od ukupnog ulova plave ribe najveći udio odnosi se na ulov srdele (77,8%). Ulav ljuskavaca manji je za 163 tone (13,8%), a ulav i uzgoj (proizvodnja) kamenica te ostalih mekušaca i školjkaša za 37 tona (1,8%) (DZS, 2020.).

Tablica 1. Ulav i uzgoj (proizvodnja u tonama) morske ribe, ljuskavaca, kamenica te ostalih mekušaca i školjkaša u 2017., 2018., 2019. godini.

	2017.	2018.	2019.
Ribe	79 834	86 572	78 084
Plava riba	65 335	67 035	60 711
Ostala riba	14 499	16 290	17 373
Ljuskavci	1 083	1 179	1 016
Kamenice, mekušci i školjkaši	2 401	2 068	2 038
Ukupno	83 318	86 572	81 138

Izvor: DZS, 2018-2020.

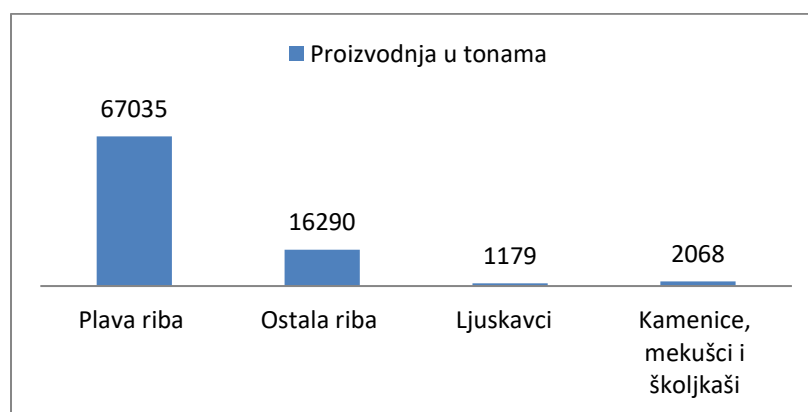
Tablica 2 prikazuje ulov i uzgoj morske ribe, ljuskavaca, kamenica te ostalih mekušaca i školjkaša u razdoblju od 2011. do 2019. godine. Navedene su vrijednosti u tonama prema vrstama organizama koje se nalaze u morskom ribarstvu Hrvatske.

Tablica 2. Ulov i uzgoj (proizvodnja u tonama) morske ribe, ljuskavaca, kamenica te ostalih mekušaca i školjkaša u razdoblju 2011 - 2019. godine

	2011.	2012.	2013.	2014.	2015.	2016.	2017.	2018.	2019.
Ribe	75 644	67 581	81 190	84 905	80 260	81 441	79 834	86 572	78 084
Plava riba	64 306	58 687	71 008	73 964	67 739	65 335	65 335	67 035	60 711
Ostala riba	9 026	8 894	10 182	10 941	12 521	13 102	14 499	16 290	17 373
Ljuskavci	505	487	685	764	875	923	1 083	1 179	1 016
Kamenice, mekušci i školjkaši	1 580	1 680	3 838	3 178	3 094	2 664	2 401	2 068	2 038
Ukupno	77 729	69 748	85 713	88 847	84 229	85 028	83 318	86 572	81 138

Izvor: DZS, 2011-2019.

S obzirom da se za 2019. godinu prikazuju još uvijek privremeni podaci, za daljnje analize kao zadnje analizirana godina uzimati će se 2018. godina. U grafikonu 1 se vidi da je uzgoj i ulov plave ribe u odnosu na ostalu ribu te ljuskavce, kamenice, mekušce i školjkaše najveći. Od ukupne količine ribe (86.572 tona) u marikulturi na plavu ribu zauzima 7,43% ulova i proizvodnje, 18,82% otpada na ostalu ribu, 1,36% na ljuskavce te 2,39% na kamenice, mekušce i školjkaše.

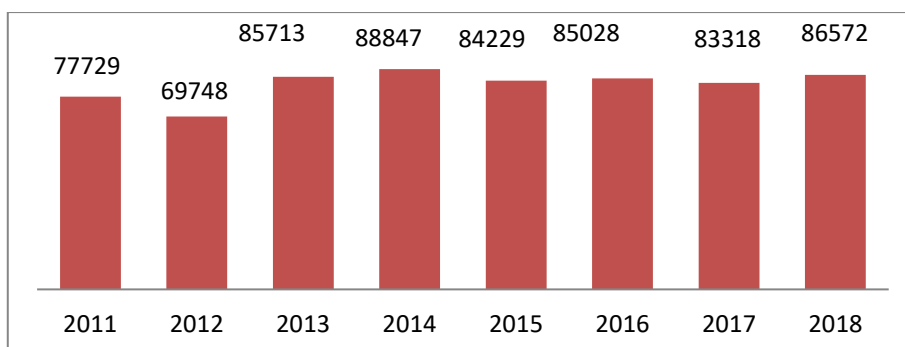

Grafikon 1. Ulov i uzgoj (proizvodnja u tonama) morske ribe, ljuskavaca, kamenica te ostalih mekušaca i školjkaša u 2018. godini

Izvor: Državni zavod za statistiku

Ulov i uzgoj morske ribe, ljuskavaca, kamenica te ostalih mekušaca i školjkaša u razdoblju od 2011. do 2018. godine prikazan je u grafikonu 2. U 2011. godini uzgojeno je i izlovljeno 77.729 tona morske ribe, ljuskavaca, kamenica te ostalih mekušaca i školjkaša,

nakon čega u 2012. godini dolazi do pada u marikulturi na 69.748 tona. U 2013. godini ponovo dolazi do rasta u marikulturi (85.713 tone) te se približno iste vrijednosti zadržavaju do 2018. godine. Najveći uzgoj i ulov bili su 2014. godine kad je zabilježeno 88.847 tona morske ribe, ljuskavaca, kamenica te ostalih mekušaca i školjkaša.

Grafikon 2. Ulov i uzgoj (proizvodnja u tonama) morske ribe, ljuskavaca, kamenica te ostalih mekušaca i školjkaša u razdoblju od 2011. do 2018. godine.

Izvor: Državni zavod za statistiku

Iz tablice 3 su vidljivi podaci o ukupnoj proizvodnji u morskom ribarstvu, te razlike između ulova i uzgoja u razdoblju od 2011. do 2018. godine. Ulov ribe svakako zauzima najveće mjesto u morskom ribarstvu Hrvatske, dok je uzgoj u manjoj mjeri zastupljen. Iz tablice je vidljivo da od 2014. godine ulov bilježi pad do 2017. godine, nakon čega ulov stagnira, a uzgoj bilježi porast od 2015. do 2018. godine. Ukupna proizvodnja varira, no u 2018. godini bilježi porast.

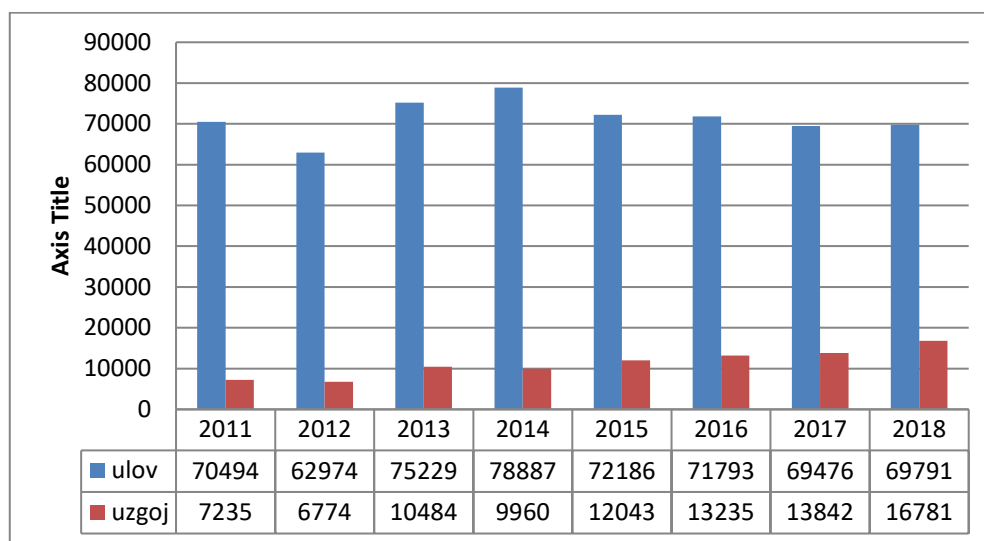
Tablica 3. Ukupna proizvodnja, ulov i uzgoj u morskoj akvakulturi od 2011. do 2018. u tonama

	2011.	2012.	2013.	2014.	2015.	2016.	2017.	2018.
ulov	70 494	62 974	75 229	78 887	72 186	71 793	69 476	69 791
uzgoj	7 235	6 774	10 484	9 960	12 043	13 235	13 842	16 781
ukupno	77 729	69 748	85 713	88 847	84 229	85 028	83 318	86 572

Izvor: Državni zavod za statistiku

U grafikonu 3 vidljiva je značajna razlika između ulova i uzgoja organizama u morskom ribarstvu. Ulov morske ribe daleko je veći od uzgoja, što je razumljivo, no nakon 2014. godine (78.887 tona) dolazi do pada ulova na 72.186 tona u 2015. godini, nakon čega do 2018. godine približno je podjednak ulov, no u 2018. godini u odnosu na 2017. godinu

ulov je povećan za 325 tona. Uzgoj morskih organizama od 2015. do 2018. godine u stalnom je porastu (grafikon 3).

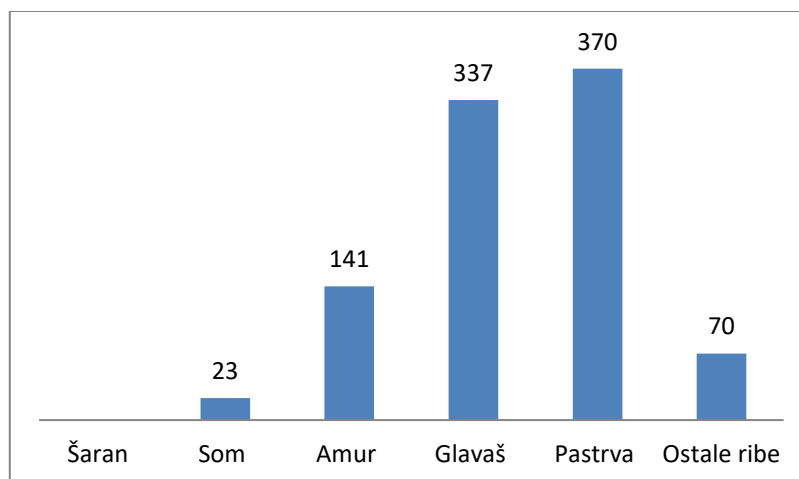

Grafikon 3. Ulov i uzgoj u marikulturi od 2011. do 2018. (u tonama)

Izvor: Državni zavod za statistiku

4.2.Slatkovodno ribarstvo Republike Hrvatske

U 2018. proizvodnja slatkovodne ribe smanjena je za 374 tone (11,4%). Proizvodnja konzumne ribe u šaranskim ribnjacima smanjena je za 348 tona (12,1%), a proizvodnja u pastrvskim ribnjacima za 26 tona (6,6%) u odnosu na prethodnu godinu.

Grafikon 4. Proizvodnja u slatkovodnoj akvakulturi – proizvodnja konzumne ribe u tonama u 2018.

Izvor: Državni zavod za statistiku

Prema privremenim podacima Državnog zavoda za statistiku ukupna proizvodnja slatkovodne ribe u 2019. povećana je za 201 tonu (6,9%). Proizvodnja konzumne ribe u

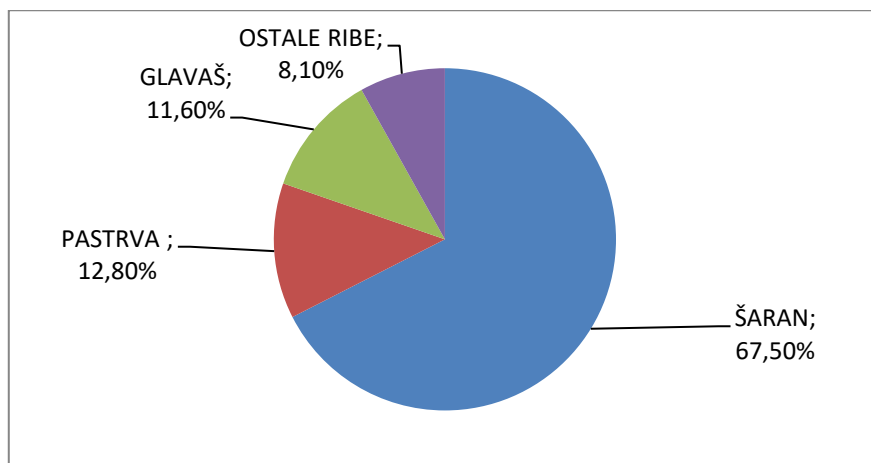
šaranskim ribnjacima (slika 12) povećana je za 199 tona (7,9%), a proizvodnja u pastrvskim ribnjacima neznatno je povećana u odnosu na prethodnu godinu. Vrijednost ribarstva u 2019. u odnosu na 2018. pala je za 3,1%. Na taj pad utjecao je pad vrijednosti morskog ribarstva (za 3,5%), kod kojeg je zabilježen pad prodanih količina (za 6,4%). Vrijednost slatkovodnog ribarstva u 2019. u odnosu na 2018. porasla je za 5,3%. Na taj porast utjecala je veća prodana količina (za 7,0%) (DZS, 2020.).

Slika 12. Proizvodnja šarana

Izvor: <http://www.glas-slavonije.hr/343881/7/Proizvodnja-sarana-rast-ce-za-cak-65->

Najznačajnije vrste u slatkovodnom uzgoju su šaran i pastrva (grafikon 5). Najzastupljenija vrsta svakako je šaran i ona u 2018.godini zauzima 68% od ukupnih vrsta slatkovodnog ribarstva (grafikon 4). Iz grafikona 5 vidljivo je da pastrva zauzima 23% u ukupnoj slatkovodnoj proizvodnji ribe, dok ostalih 9% otpada na amura, glavaša te ostale ribe.

Grafikon 5. Proizvodnja konzumne ribe u šaranskim i pastrvskim ribnjacima u 2018.

Izvor: Državni zavod za statistiku

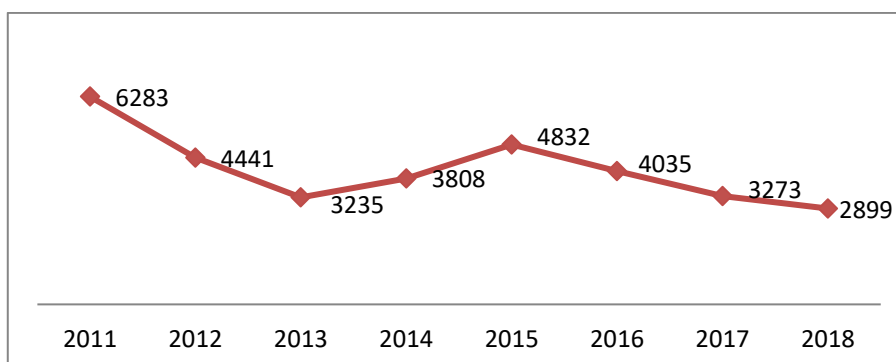
U tablici 4. vidljive su vrijednosti proizvodnje različitih vrsta riba u tonama u razdoblju od 2011. do 2018.godine. Također je vidljiva i ukupna proizvodnja riba u slatkovodnom ribarstvu u istom razdoblju.

Tablica 4. Proizvodnja u slatkovodnoj akvakulturi – proizvodnja konzumne ribe u tonama od 2011. do 2018. godine.

	2011.	2012.	2013.	2014.	2015.	2016.	2017.	2018.
Šaran	2 891	2 484	2 100	2284	3 401	2698	2 039	1 958
Som	24	36	35	38	47	40	32	23
Amur	158	202	209	288	132	134	169	141
Glavaš	617	384	430	713	469	608	549	337
Pastrva	2 489	1 232	350	378	679	467	396	370
Ostale ribe	104	103	111	107	104	88	88	70
Ukupno	6 283	4 441	3 235	3 808	4 832	4 035	3 273	2 899

Izvor : DZS, 2011-2019.

Može se zaključiti da je slatkovodno ribarstvo od 2015. godine u stalnom padu što je vidljivo i iz grafikona 6.

Grafikon 6. Ukupna proizvodnja u slatkovodnom ribarstvu u razdoblju 2011. - 2018.

Izvor: Državni zavod za statistiku

U tablici 5 su prikazane vrijednosti proizvodnje u šaranskim i pastrvskim ribnjacima, te ukupna proizvodnja u razdoblju 2011.-2018. godine. Vidljivo je da su vrijednosti u padu što se tiče i šaranskih i pastrvskih ribnjaka. Godine 2011. kada je proizvodnja u šaranskim ribnjacima iznosila 3.794 tone, proizvodnja oscilira do 2015. godine kada je zabilježen najveći porast (4.153 tone). Nakon toga proizvodnja u šaranskim ribnjacima do 2018. godine ima konstantan pad i iznosi 2.529 tona ribe. U pastrvskim ribnjacima od 2011. godine kada je proizvodnja iznosila 2.489 tona, do 2018. godine zabilježen je značajan pad proizvodnje

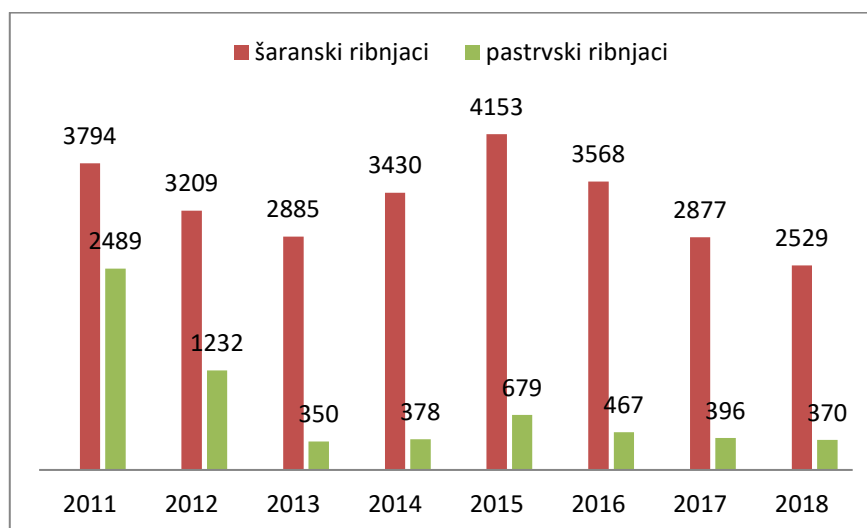
te je ona iznosila samo 370 tona. Podaci DZS-a pokazuju da je ukupna proizvodnja slatkovodne ribe u 2018. smanjena za 11,4%, odnosno na 2.899 tona.

Tablica 5. Ukupna proizvodnja, proizvodnja u šaranskim ribnjacima te pastrvskim ribnjacima u razdoblju 2011.-2018. (u tonama)

	2011.	2012.	2013.	2014.	2015.	2016.	2017.	2018.
Šaranski ribnjaci	3 794	3 209	2 885	3 430	4 153	3 568	2 877	2 529
Pastrvski ribnjaci	2 489	1 232	350	378	679	467	396	370
Ukupno	6 283	4 441	3 235	3 808	4 832	4 035	3 273	2 899

Izvor : DZS, 2011-2019.

Razlike u količini proizvodnje u šaranskim i pastrvskim ribnjacima vidljive su i iz grafikona 7. Također se vidi porast i pad proizvodnje u tom razdoblju.

Grafikon 7. Usporedba proizvodnje u šaranskim i pastrvskim ribnjacima u razdoblju 2011.-2018. godine.

Izvor: Državni zavod za statistiku

4.3. Ribarstvo Republike Hrvatske

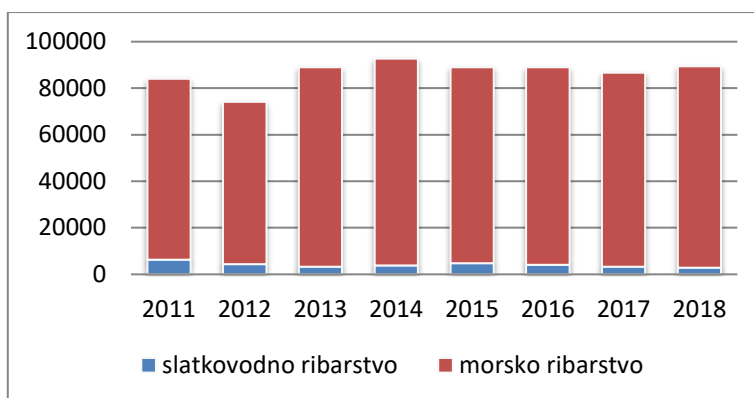
Vrijednost ribarstva u 2018. u odnosu na 2017. porasla je za 16,5%. Na taj porast utjecao je rast vrijednosti morskog ribarstva (za 17,5%), kod kojeg je zabilježen porast prodanih količina (za 4,3%) i cijena (za 12,6%) (DZS, 2018.).

Tablica 6. Proizvodnja ribe, ljuskavaca, kamenica te ostalih mekušaca i školjkaša u 2017. i 2018. godini

	2017.	2018.
Ukupna proizvodnja ribe	84 049	87 181
Morsko ribarstvo	80 776	84 282
Slatkovodno ribarstvo	3 273	2 899

Izvor: DZS

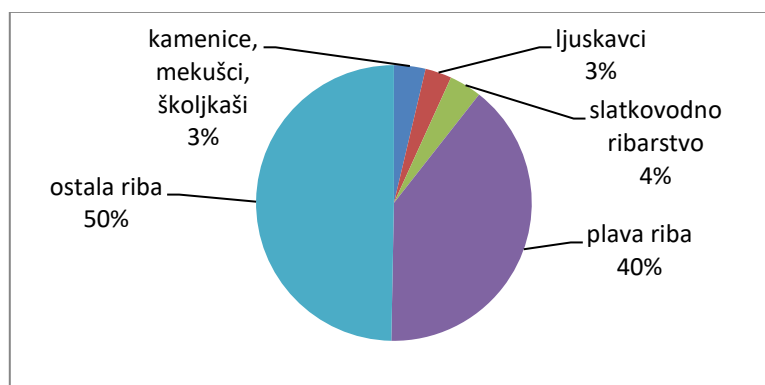
Vrijednost slatkovodnog ribarstva u 2018. u odnosu na 2017. pala je za 3,8%. Na taj pad utjecala je manja prodana količina (za 11,4%) iako su cijene slatkovodne ribe porasle (za 8,6%).

Grafikon 8. Udio slatkovodnog i morskog ribarstva u ukupnom ribarstvu Hrvatske

Izvor: Državni zavod za statistiku

Podaci su vidljivi u tablici 6, a razlika u količini proizvodnje u morskome ribarstvu i slatkovodnom ribarstvu od 2011. do 2018. vidljiva je iz grafikona 8. (DZS, 2018.).

Grafikon 9. Vrijednost slatkovodnog i morskog ribarstva u 2018. godini

Izvor: Državni zavod za statistiku

Iz grafikona 9 vidljivo je da u hrvatskom ribarstvu najveći udio zauzima plava riba sa 40%, ostala riba u morskom ribarstvu 50%, dok slatkovodno ribarstvo zauzima svega 4%. Ostatak otpada na ljuskavce, kamenice, mekušce i školjkaše.

Slika 13. Proizvodnja plave ribe (tuna)

Izvor; <https://www.agroklub.com/ribarstvo/kilogram-tune-300-eura/30504/>

4.4. Analiza mjere „Produktivna ulaganja u akvakulturu“

Mjera „Produktivna ulaganja u akvakulturu“ ima za cilj jačanje konkurentnosti i održivosti poduzeća, zaštita i obnova vodne bioraznolikosti te promocija resursno učinkovite akvakulture³⁴. Već je prije navedeno da su u Hrvatskoj provedena tri natječaja vezana uz tu mjeru pa će se analiza uspješnosti provedbe natječaja analizira za 2016., 2017. i 2018. godinu.

Razlozi koje korisnici najčešće traže u svojim projektima, a u skladu su sa *Pravilnikom* su: rekonstrukcija/izgradnja postojećih i novih uzgajališta/mrjestilišta, kupnja niza razne opreme (mreže, kavezi, pontoni, bove i dr.), opremanje opremom potrebnom za rad skladišnih prostora (radni strojevi za npr. stroj za sortiranje ribe), kupnja specijaliziranih vozila sa hladnjačom koja su im neophodna za dostavljanje robe do krajnjih kupaca.

U tablici 7 prikazano je koliko je ukupno zahtjeva podneseno po svakom natječaju na mjeru „Produktivna ulaganja u akvakulturu“ te koliko je zahtjeva odobreno, a koliko odbijeno. Vidljivo je da se broj zahtjeva povećava od 2016. do 2018. godine. U 2016. godini podneseno je 32 zahtjeva, od čega je odbijeno 4 zahtjeva, u 2017. godini podneseno je 36 zahtjeva, a odbijeno je 3 zahtjeva, dok je u 2018. godini podneseno 40 zahtjeva, a odbijeno 5 zahtjeva.

³⁴ <https://euribarstvo.hr/mjera-ii-2-ii-3-ii-4-produktivna-ulaganja/>

Tablica 7. Zahtjevi za isplatu potpore u 2016., 2017. i 2018. godini.

	2016	2017	2018
Odobreni zahtjevi	28	33	35
Odbijeni zahtjevi	4	3	5
Ukupno zahtjeva	32	36	40

Izvor: APPRRR

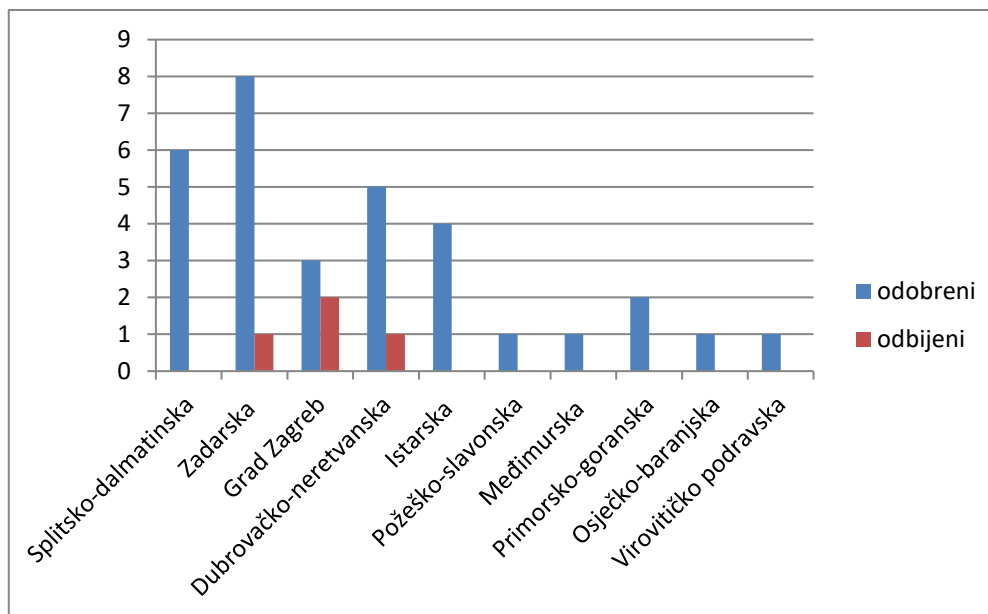
U tablicama 8, 9 i 10 prikazan je broj zahtjeva prema godini natječaja po županijama. Vidljivo je koliko zahtjeva je u pojedinoj županiji podneseno, a koliko odbijeno te u kojim županijama je najviše zahtjeva, a kojim najmanje.

Tablica 8. Zahtjevi u 2016. godini po županijama

Županija	Podnesenih	Odbijenih	% odbijenih
Splitsko-dalmatinska	6	0	
Zadarska	8	1	
Grad Zagreb	3	2	
Dubrovačko-neretvanska	5	1	
Istarska	4	0	
Požeško-slavonska	1	0	
Međimurska	1	0	
Primorsko-goranska	2	0	
Osječko-baranjska	1	0	
Virovitičko-podravska	1	0	
Ukupno	32	4	12,50

Izvor: APPRRR

U 2016. godini najviše zahtjeva podneseno je u Zadarskoj županiji (8) od čega je odbijen samo jedan zahtjev. Grad Zagreb ima podnesena tri zahtjeva, od čega su dva odbijena. Veći broj zahtjeva vidljiv je kod Dubrovačko-neretvanske županije, Splitsko-dalmatinske i Istarske iz čega se može zaključiti da se na mjeru najviše javljaju županije Jadranske regije za osiguranje sredstva u morskom ribarstvu što je vidljivo i iz grafikona 10. Na odbijene zahtjeve otpada 12,50% od ukupno podnesenih zahtjeva.

Grafikon 10. Zahtjevi u 2016. godini po županijama

Izvor: APPRRR

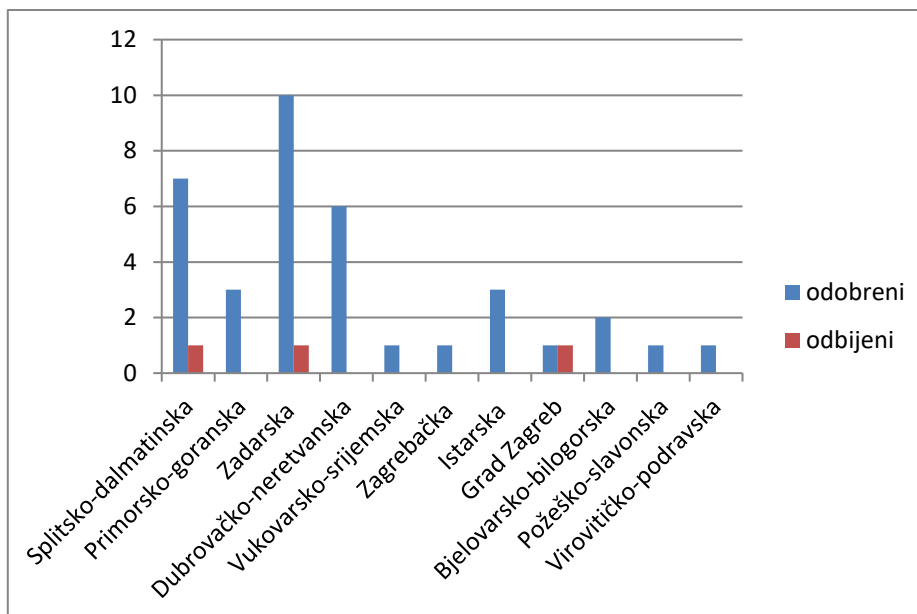
U 2017. godini (tablica 9) najviše zahtjeva ponovo je bilo u Zadarskoj županiji (10) od čega je samo jedan odbijen. Veći broj zahtjeva bio je u Splitsko-dalmatinskoj i Dubrovačko-neretvanskoj županiji.

Tablica 9. Zahtjevi u 2017. godini po županijama

Županija	Podneseni zahtjevi	Odbijeni zahtjevi	% odbijenih
Splitsko-dalmatinska	7	1	
Primorsko-goranska	3	0	
Zadarska	10	1	
Dubrovačko-neretvanska	6	0	
Vukovarsko srijemska	1	0	
Zagrebačka	1	0	
Istarska	3	0	
Grad Zagreb	1	1	
Bjelovarsko-bilogorska	2	0	
Požeško-slavonska	1	0	
Virovitičko-podravaska	1	0	
Ukupno	36	3	8,33

Izvor: APPRRR

U ovom natječaju javili su se korisnici iz nekih županija iz kojih se nisu javili na prethodni natječaj, no ponovo je najveći broj zahtjeva iz jadranske regije što je vidljivo i iz grafikona 11. U ovom natječaju odbijeno je samo 3 zahtjeva, što iznosi 8,33 %.

Grafikona 11. Zahtjevi u 2017. godini po županijama

Izvor: APPRRR

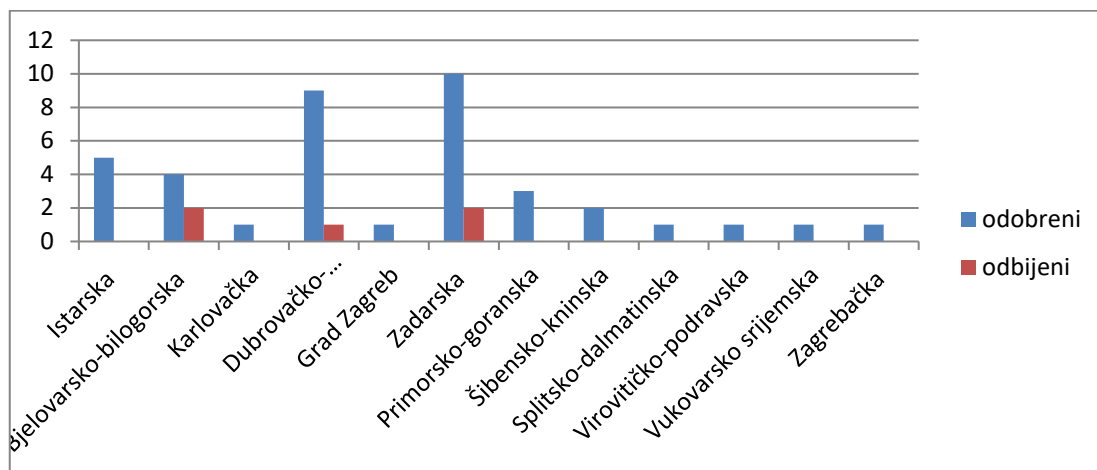
Najveći broj zahtjeva bio je u trećem natječaju 2018. godine (tablica 10) kada ih je podneseno četrdeset, a odbijeno je samo pet zahtjeva. Zadarska županija i u ovom natječaju ima najveći broj zahtjeva (10) od čega su samo dva zahtjeva odbijena. U Dubrovačko-neretvanskoj županiji podnesen je također veći broj zahtjeva, odnosno njih devet, a samo jedan zahtjev je odbijen. U Istarskoj županiji podneseno je pet zahtjeva, u Primorsko-goranskoj tri zahtjeva, u Šibensko-kninskoj dva zahtjeva, Bjelovarsko-bilogorskoj četiri zahtjeva no dva su odbijena, dok je u ostalim županijama podnesen po jedan zahtjev.

Tablica 10. Zahtjevi u 2018. godini po županijama

Županija	Podneseni zahtjevi	Odbijeni zahtjevi	% odbijenih
Istarska	5	0	
Bjelovarsko-bilogorska	4	2	
Karlovačka	1	0	
Dubrovačko-neretvanska	9	1	
Grad Zagreb	1	0	
Zadarska	10	2	
Primorsko-goranska	3	0	
Šibensko-kninska	2	0	
Splitsko-dalmatinska	1	0	
Virovitičko-podravska	1	0	
Vukovarsko-srijemska	1	0	
Zagrebačka	1	0	
Osječko-baranjska	1	0	
Ukupno	40	5	12,5

Izvor: APPRRR

I u trećem natječaju 2018. godine najviše zahtjeva je u jadranskoj regiji za ulaganje u morsko ribarstvo što je vidljivo i iz grafikona 12. Odbijenih zahtjeva je 5 što iznosi 12,5%.

Grafikon 12. Zahtjevi u 2018. godini po županijama
Izvor: APPRRR

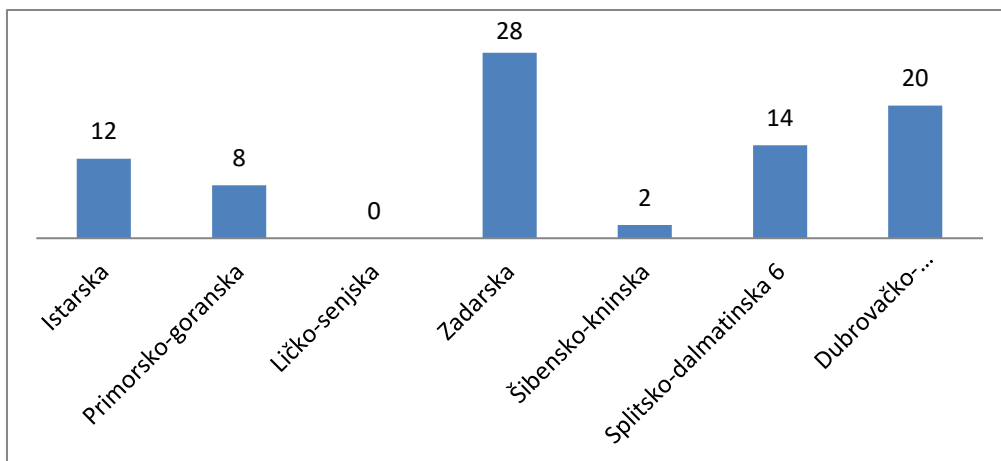
Najviše prijavljenih korisnika na mjeru „Produktivna ulaganja u akvakulturu“ u jadranskoj regiji ima u Zadarskoj županiji sa 28 prijavljenih korisnika što je vidljivo iz tablice 12. Slijedi Dubrovačko–neretvanska županija s 20 korisnika. Najmanje je prijavljenih korisnika (2) u Šibensko–kninskoj županiji, dok u Ličko–senjskoj županiji nema korisnika koji su se prijavili na mjeru.

Tablica 11. Ukupno zahtjeva po županijama u jadranskoj regiji kroz sva tri natječaja (2016., 2017., 2018.)

Županija	Ukupno zahtjeva
Istarska	12
Primorsko-goranska	8
Ličko-senjska	0
Zadarska	28
Šibensko-kninska	2
Splitsko-dalmatinska	14
Dubrovačko-neretvanska	20
UKUPNO	84

Izvor: APPRRR

Odnos zahtjeva po županijama jadranske regije vidljiv je i iz grafikona 13.

Grafikon 13. Ukupno zahtjeva po županijama u jadranskoj regiji kroz sva tri natječaja (2016., 2017., 2018.)
Izvor: APPRRR

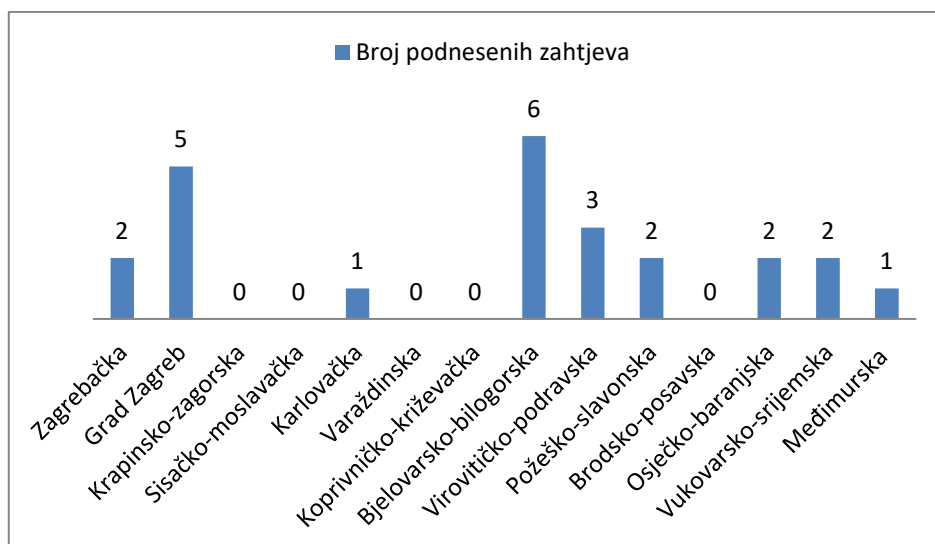
U kontinentalnoj regiji mnogo je manje prijavljenih korisnika na mjeru „Produktivna ulaganja u akvakulturu“, no i tu je vidljivo da pojedine županije imaju veći broj podnesenih zahtjeva, dok iz pojedinih županija nema niti jedan zahtjev u tri natječaja (tablica 12). Najveći broj zahtjeva podneseno je iz Bjelovarsko–bilogorske županije (6), dok je iz Grada Zagreba podneseno 5 zahtjeva. Po 2 zahtjeva podnesena su iz Zagrebačke, Požeško–slavonske, Osječko–baranjske i Vukovarsko–srijemske županije, a 1 zahtjev podnesen je iz Karlovačke i Međimurske županije. Odnos podnesenih zahtjeva po županijama kontinentalne regije vidljiv je i iz grafikona 14.

Tablica 12. Ukupno zahtjeva po županijama kroz sva tri natječaja u kontinentalnoj regiji (2016., 2017., 2018.)

Županija	Ukupno zahtjeva
Zagrebačka	2
Grad Zagreb	5
Krapinsko-zagorska	0
Sisačko-moslavačka	0
Karlovačka	1
Varaždinska	0
Koprivničko-križevačka	0
Bjelovarsko-bilogorska	6
Virovitičko-podravska	3
Požeško-slavonska	2
Brodsko-posavska	0
Osječko-baranjska	2
Vukovarsko-srijemska	2
Međimurska	1
UKUPNO	24

Izvor: APPRRR

U grafikonu 14 također je vidljivo da pet županija nema niti jednog korisnika prijavljenog na mjeru „Produktivna ulaganja u akvakulturu“, dok su ostale županije zastupljene u manjem broju.

Grafikon 14. Ukupno zahtjeva po županijama kroz sva tri natječaja u kontinentalnoj regiji (2016., 2017., 2018.)

Izvor: APPRRR

Iz prethodnih analiza koje uključuju pregled podnesenih zahtjeva po županijama kroz tri natječaja možemo zaključiti da je **Hipoteza 1** potvrđena jer najviše prijavljenih korisnika na mjeru „Produktivna ulaganja u akvakulturu“ jest iz područja jadranske regije, u čemu najveću ulogu ima Zadarska županija s 28 prijave te Dubrovačka-neretvanska županija s 20 prijave na natječaj. Sveukupno na promatrane natječaje kroz tri godine iz jadranske regije prijavljeno je 84 zahtjeva na natječaj, dok je u kontinentalnoj regiji zahtjeva za slatkovodnim ribarstvom bilo tek 24.

Tablica 13. Isplata sredstva po natječaju

Mjere	Ukupno zaprimljeno ZZP	Ukupno odobreno (Odluka o dodjeli)	Broj isplata korisniku	Ukupno isplaćeno (kn)	Isplaćeno prosječno po korisniku (kn)
PA.16	32	29	27	79.417.306,95	2.941.381,73
PA.17	36	31	28	49.522.574	1.768.663,35
PA.18	40	33	7	17.333.183,05	2.476.169,00

Izvor: APPRRR

Iz tablice 13 je vidljiv je broj podnesenih zahtjeva po natječaju, te broj odobrenih zahtjeva, kao i broj isplaćenih zahtjeva. Svi zahtjevi koji su odobreni nisu isplaćeni. U 2016. godini od 29 odobrenih zahtjeva sredstva su isplaćena za 27 korisnika, u 2017. godini od 31 zahtjeva koji je odobren, sredstva su isplaćena za 28 korisnika, a u 2018. godini od 33 odobrenih zahtjeva sredstva su isplaćena tek za 7 korisnika. Naime nakon odobrenja zahtjeva korisnici podnose zahtjev za isplatu sredstava, čiji rok je definiran natječajem. Za posljednji natječaj predmetnom izmjenom produljen je krajnji rok za dostavu zahtjeva za isplatu. Za Natječaj iz 2018. godine je umjesto 1. listopada 2020. godine novi krajnji rok za podnošenja zahtjeva 1. ožujka 2021. godine (NN 89/18).

Također je iz tablice vidljivo koliko novčanih sredstava je ukupno isplaćeno do sada kroz mjeru „Produktivna ulaganja u akvakulturu“. U 2016. godini ukupno je isplaćeno 79.417.306,95 kuna, u 2017. godini isplaćeno je manje sredstava u iznosu od 49.522.574 kuna, dok je u 2018. godini odnosno do sada isplaćeno 17.333.183,05 kuna. U trećem natječaju isplaćeno je mnogo manje sredstava zbog toga što je on još u tijeku, odnosno rok za podnošenje zahtjeva za isplatu je do ožujka 2021. godine. Tek nakon toga će se moći vidjeti koliko je ukupno u posljednjem natječaju isplaćeno ukupno sredstava i koliko iznosi po korisniku.

Gledajući prosječan iznos potpore po korisniku u tablici 13 vidljivo je da je u prvom natječaju isplaćeno 2.941.381,73 kn prosječno po korisniku, u drugom natječaju 1.768.663,35 kn, a u trećem natječaju (čiji rok za isplatu je još u tijeku) do sada je isplaćeno 2.476.169,00 kn prosječno po korisniku. To znači da se iznos potpore u drugom natječaju dosta smanjio, u odnosu na prvi natječaj, te da je u trećem natječaju iznos potpore ponovno povećan.

Od 2008. do 2018.godine kretanja u proizvodnji slatkovodne ribe variraju iz godine u godinu, što prvenstveno ovisi i o klimatskim uvjetima. Cjelokupno hrvatsko ribarstvo, pa tako i slatkovodno, održalo se pretežno kao izvozna djelatnost u svim ovim godinama kada su rasli uvoz hrane i deficit vanjskotrgovinske bilance. Uz navedeno, prodaja slatkovodne ribe na inozemna tržišta otežano je i zbog stalnog rasta ponude i pada cijena. Unatoč povećanju izvoza u slatkovodnoj je akvakulturi znatno smanjena konkurentnost domaće proizvodnje jer se povećavaju troškovi inputa, što ima kao posljedicu to da veličina poduzeća posluje na granici isplativosti.

Strateškim planom Republike Hrvatske predviđaju se u narednom razdoblju usmjeravanje značajnih strateških aktivnosti usmjeriti prema registraciji brojnih malih ribnjaka koji se nalaze u okviru obiteljskih poljoprivrednih gospodarstava. Takvi ribnjaci imaju komparativnih prednosti u smislu dodatnog potencijala razvoja slatkovodne akvakulture, posebice u kontekstu doprinosa seoskom (ruralnom) turizmu. Nadalje, uz poticaj registracije novih ribnjaka, uvelike bi natječaji iz Europskih fondova za ribarstvo pomogli rastu, razvoju i održivosti slatkovodnog ribarstva. Vrlo je bitno osvijestiti važnost ulaganja u održivo ribarstvo u Republici Hrvatskoj. Također, treba dati naglasak na inicijativu Hrvatske gospodarske komore „Kupujmo hrvatsko“, s obzirom da je konzumacija ribe u Hrvatskoj vrlo niska. Iz tog razloga, Hrvatskoj bi trebale strateški važni projekti u svrhu promocije ribarstva Republike Hrvatske. Doprinos takvih projekata je povećanju potrošnje lokalnih proizvoda ribarstva, njihovo odgovarajuće vrednovanje, te izgradnja i podizanje održive kulture konzumacije ribe u RH.

Tablica 14. Evidencija pristiglih zahtjeva za potporu u okviru mjere "produktivna ulaganja u akvakulturu" za 2016. godinu u kunama

R.br. Korisnika	Naselje korisnika	Županija	Traženi iznos potpore - korisnik
1.	Seget donji	Splitsko - dalmatinska	7.168.392,72
2.	Kaštel Lukšić	Splitsko - dalmatinska	124.739,88
3.	Zadar	Zadarska	41.499,91
4.	Zadar	Zadarska	29.450,00
5.	Pakoštane	Zadarska	2.694.521,03
6.	Zagreb	Grad Zagreb	1.150.032,97
7.	Biograd na Moru	Zadarska	2.557.770,70
8.	Luka, Ston	Dubrovačko neretvanska	338.914,48
9.	Postira	Splitsko - dalmatinska	1.699.566,42
10.	Vabriga	Istarska	613.920,16
11.	Kaniška Iva	Požeško - slavonska	122.220,01
12.	Tar-vabriga	Istarska	44.668,00
13.	Zagreb	Grad Zagreb	212.317,52
14.	Pula	Istarska	70.925,00
15.	Babino polje	Dubrovačko-neretvanska	531.288,45
16.	Črečan	Međimurska	21.843,75
17.	Malinska	Primorsko goranska	2.047.978,93
18.	Poreč	Istarska	374.527,47
19.	Ston	Dubrovačko - neretvanska	3.735.433,63
20.	Sućuraj	Splitsko - dalmatinska	230.925,00
21.	Lovište (Orebić)	Dubrovačko - neretvanska	566.512,30
22.	Split	Splitsko - dalmatinska	135.613,13
23.	Breznica Našička	Osječko - baranjska	11.212.917,28
24.	Bogomolje	Splitsko - dalmatinska	1.928.238,55
25.	Metković	Dubrovačko - neretvanska	434.494,62
26.	Bibinje	Zadarska	1.228.822,67
27.	Cres	Primorsko - goranska	300.000,00
28.	Pakoštane	Zadarska	8.274.907,20
29.	Zagreb	Grad Zagreb	22.581.900,00
30.	Zadar	Zadarska županija	22.581.900,00
31.	Zadar	Zadarska županija	626.226,82
32.	Orahovica	Virovitičko - podravska	11.233.496,20

Izvor: Ministarstvo poljoprivrede

U tablici 14. prikazana je evidencija pristiglih zahtjeva za potporu u 2016.godini, s podacima o naselju, županiji i traženim iznosom potpore. Vidljivo je da se iznosi potpore kreću od nižih u iznosu od npr. 29.450,00 kuna, do vrlo visokih u iznosu od 11.233.496,20 kn. Iz ove tablice vidljivo je da su i u kontinentalnoj i jadranskoj regiji iznosi različiti, no ukupno gledajući kontinentalna regija i slatkovodno ribarstvo (kao što je već rečeno) je malo zastupljeno.

Tablica 15. Evidencija pristiglih zahtjeva za potporu u okviru mjere "produktivna ulaganja u akvakulturu" za 2017. godinu u kunama

R.br.	Naselje korisnika	Županija	Vrijednost investicije iz Zahtjeva za potporu	Iznos javne potpore - korisnik iz Zahtjeva za potporu
1.	Split	Splitsko-dalmatinska	69.921,89	38.455,95
2.	Mali Lošinj	Primorsko-goranska	805.825,00	425.162,50
3.	Babino Polje	Splitsko-dalmatinska	552.294,13	469.450,01
4.	Rovanjska	Zadarska	424.683,40	229.841,70
5.	Pakoštane	Zadarska	13.636.011,21	6.923.905,61
6.	Malinska	Primorsko-goranska	8.963.460,45	4.541.387,58
7.	Brijesta Janjina	Dubrovačko-neretvanska	346.631,35	185.815,68
8.	Brijesta Janjina	Dubrovačko-neretvanska	177.867,25	97.433,63
9.	Brijesta Janjina	Dubrovačko-neretvanska	413.767,41	221.383,71
10.	Vukovar	Vukovarsko-srijemska	1.981.638,88	1.005.819,44
11.	Kaštel Lukšić	Splitsko-dalmatinska	710.598,00	362.799,00
12.	Kali	Zadarska	2.732.600,32	1.827.739,71
13.	Samobor	Zagrebačka	720.210,44	361.705,22
14.	Lovište (Orebić)	Dubrovačko-neretvanska	1.455.075,28	756.037,64
15.	Ston	Dubrovačko-neretvanska	9.648.366,50	4.950.933,25
16.	Postira	Splitsko-dalmatinska	1.482.186,61	444.655,98
17.	Umag	Istarska		Nije isplaćen
18.	Umag	Istarska	137.922,50	Nije isplaćen
19.	Zagreb	Grad Zagreb	20.690.609,71	10.400.304,86
20.	Pag	Zadarska	4.567.934,78	2.283.967,39
21.	Split	Splitsko-dalmatinska	10.947.469,80	5.473.734,90
22.	Seget Donji	Splitsko-dalmatinska	6.002.854,96	3.001.427,48
23.	Končanica	Bjelovarsko-Bilogorska	29.407,25	14.703,63
24.	Zadar	Zadarska	95.016,71	47.508,35
25.	Trpanj	Dubrovačko-neretvanska	82.122,00	41.061,00
26.	Kaniška Iva	Požeško-Slavonska	687.995,18	343.997,59
27.	Zadar	Zadarska	154.693,43	77.346,72
28.	Bibinje	Zadarska	1.842.862,75	921.431,38
29.	Daruvar	Bjelovarsko-Bilogorska	2.424.762,80	1.212.381,40
30.	Cres	Primorsko-goranska	3.069.170,26	1.534.585,13
31.	Zadar	Zadarska	546.818,88	273.409,44
32.	Vabriga	Istarska	3.187.309,04	1.593.654,52
33.	Zdenci	Virovitičko-Podravska	12.752.443,23	3.825.732,97
34.	Split	Splitsko-dalmatinska	1.747.902,56	873.951,28
35.	Zadar	Zadarska	88.738.151,60	22.240.500,00
36.	Biograd NM	Zadarska	11.266.727,42	5.633.363,71

Izvor: Ministarstvo poljoprivrede

I u sljedećoj tablici 15 vidimo iznose zahtjeva za potporama, no osim toga vidljiva je vrijednost investicije te koje potpore nisu isplaćene. I ovdje je vrlo mali broj zahtjeva iz

kontinentalne regije, a najveći broj zahtjeva je iz jadranske regije. U trećoj mjeri „Produktivna ulaganja u akvakulturu“ iz tablice 16. mogu se također vidjeti podatci o iznosima potpore i zaključiti da su ulaganja u slatkovodno ribarstvo dosta mala u odnosu na morsko ribarstvo.

Tablica 16. Evidencija pristiglih zahtjeva za potporu u okviru mjere "produktivna ulaganja u akvakulturu" za 2018.godinu u kunama

R.br.	Naselje korisnika	Županija	Vrijednost investicije iz Zahtjeva za potporu	Iznos javne potpore - korisnik iz Zahtjeva za potporu
1.	Umag	Istarska		Nije isplaćen
2.	Čazma	Bjelovarsko - bilogorska	124.263,09	62.131,54
3.	Plaški	Karlovačka	306.118,79	153.059,39
4.	Metohija (Ston)	Dubrovačko - neretvanska		95.386,94
5.	Brijesta-Janjina	Dubrovačko - neretvanska	190.773,88	156.771,58
6.	Zagreb	Grad Zagreb	341.597,22	170.798,61
7.	Brijesta Janjina	Dubrovačko - neretvanska	265.383,83	132.691,92
8.	Končanica	Bjelovarsko - bilogorska	628.979,95	314.489,98
9.	Babino Polje	Dubrovačko - neretvanska	349.660,96	297.211,82
10.	Ston	Dubrovačko - neretvanska	1.278.480,00	639.240,00
11.	Pula	Istarska	210.302,95	105.151,48
12.	Metković	Dubrovačko - neretvanska	79.130,91	39.565,46
13.	Zadar	Zadarska	5.167.025,16	2.583.512,58
14.	Zadar	Zadarska	95.894,85	47.947,42
15.	Mali Lošinj	Primorsko-goranska	551.279,23	275.639,62
16.	Seget Donji	Šibensko -kninska	3.446.907,27	1.832.323,50
17.	Zadar	Zadarska	43.538.857,35	22.500.000,00
18.	Zadar	Zadarska	Nije isplaćen	3.000,00
19.	Topolo	Dubrovačko - neretvanska	673.520,70	336.760,35
20.	Ston Putniković	Dubrovačko - neretvanska	299.983,05	149.991,53
21.	Daruvar	Bjelovarsko - bilogorska	2.091.678,79	1.045.839,40
22.	Zadar	Zadarska	1.350.791,42	675.395,71
23.	Tribunj	Šibensko -kninska	291.736,01	145.868,01
24.	Tar	Istarska	2.126.098,10	1.063.049,05
25.	Tar	Istarska	132.976,00	66.488,00
26.	Umag	Istarska	353.359,63	176.679,82
27.	Sreser	Dubrovačko - neretvanska	3.098.620,00	1.549.310,00
28.	Postira	Splitsko-Dalmatinska	2.522.214,70	1.261.107,35
29.	Cres	Primorsko-goranska	10.635.842,70	5.317.921,35
30.	Malinska	Primorsko-goranska	2.888.754,67	1.444.377,34
31.	Đulovac	Bjelovarsko - bilogorska	Nije isplaćen	22.237.500,00
32.	Zdenci	Virovitičko-podravska	29.568.821,36	8.908.109,96
33.	Vukovar	Vukovarsko-srijemska	13.973.616,50	6.986.808,25
34.	Kostanjevac	Zagrebačka	339.506,52	169.753,26
35.	Breznica Našička	Osječko-baranjska	29.371.582,45	14.685.79,23
36.	Zadar	Zadarska	1.193.174,61	596.587,31
37.	Pakoštane	Zadarska	5.105.879,64	2.552.939,82
38.	Zadar	Zadarska	14.195.042,92	7.097.521,46
39.	Biograd na moru	Zadarska	16.908.122,95	8.761.733,16
40.	Zadar	Zadarska	16.579.423,52	8.289.711,76

Izvor: Ministarstvo poljoprivrede

Putem mjera potpore čini se sve kako bi se slatkovodnu akvakulturu osnažilo do optimalnih kapaciteta. Dodijeljenim sredstvima pomažu se postaviti temelji za daljnji razvoj proizvodnje, povećanje ponude hrvatskih proizvoda i na domaćem tržištu i za izvoz na vanjska tržišta. Uz ribolov i akvakulturu značajno se ulaže i u prerađivačku industriju. Izgrađeni su i opremljeni novi pogoni za preradu ribe te modernizirani i opremljeni postojeći prerađivački objekti. Potporom za financiranje premija za police osiguranja u akvakulturi potiču se uzgajivači da osiguravaju svoja uzgajališta i proizvodnju i time umanje rizike od mogućih gubitaka koji mogu biti izrazito veliki i izazvati štetu u poslovanju te unazaditi daljnji razvoj sektora.³⁵ Prema podacima o zahtjevima na mjeru „Produktivna ulaganja u akvakulturu“ kroz sva tri natječaja vidljivo je da slatkovodno ribarstvo nema tako uzlaznu liniju u odnosu na morsko ribarstvo, odnosno da je broj zahtjeva tri i pol puta manji za slatkovodno ribarstvo u odnosu na morsko ribarstvo.

Tablica 17. Primjer izračuna prihvatljivih troškova za mjeru "produktivna ulaganja u akvakulturu" - Troškovnik izrade projekta uzgajališta školjaka u Novskom Ždrilu kod Rovanskjske

Vrsta robe/usluge	Jed. mjere	Jedinična cijena robe/usluge	Količina	Ukupna cijena robe/usluge bez PDV-a
Volkswagen Caddy Furgon 2.0 TDI	kom	113.425,17	1	113.425,17
Klima uređaj	kom	7.553,15	1	7.553,15
Stražnja dvokrilna vrata s tamno matiranim staklima	kom	494,27	1	494,27
Termo izolacija i rashladni uređaj (1 kom)	kom	30.125,00	1	30.125,00
Naylon konop 1. diam.32/8mm, PES	kom	33,00	348	11484,00
2. diam. 28/3mm, polistil	kom	30,00	283	8490,00
3. diam. 24/3 mm, polistil	kom	30,00	198,3	5949,00
Naylon pletenica 1. diam. 12mm, PES	kom	34,00	46,8	1591,20
2. diam. 10mm, PES	kom	34,00	61,2	2080,80
3. diam. 3mm, PES	kom	50,00	25	1250,00
Bove za uzgoj školjki, volumen 120 l, diam. 52 cm, visina 120 cm	kom	195,00	80	15600,00
Pergulari 1000 m	kom	350,00	6	2100,00
Pamučna mreža 80-120 m	kom	570,00	3	1710,00
1. Naylon konop, PP - rafija fi 28/3 mm 1000 m	kg	25,00	355	8875,00
fi 28/3 mm 200 m bijelo	kg	25,00	71	1775,00
fi 30/3 mm 400 m bijelo	kg	25,00	164	4100,00

³⁵ <http://www.glas-slavonije.hr/406475/7/S-prijeratnih-18000-t-slatkovodne-ribe-proizvodnja-pala-za-sest-puta>

2. nylon konop, sidreni PES fi 32/8 mm 165 m	kg	33,00	123,00	4059,00
fi 20/3 mm 200 m	kg	33,00	57,10	1884,30
3. nylon konop fi 24/3 mm 200 m polistil	kg	30,00	52	1560,00
fi 24/3 mm 345 m rafija	kg	25,00	93,2	2330,00
4. nylon pletenica fi 12 mm 500 m PES	kg	34,00	50	1700,00
fi 10 mm 1000+300 m PES	kg	34,00	96,85	3292,90
fi 3 mm 700 m PES	kg	5,65	50	282,50
1. nylon konop-pletunica fi 3 mm 788 m	kg	50,00	6,4	320,00
fi 10 mm 200 m	kg	34,00	13,5	459,00
fi 24/3 mm 300 m polistil	kg	30,00	78	2.340,00
Pergular za uzgoj školjki 1000 m	kom	350,00	6	2.100,00
Pamučna mreža	kom	570,00	3	1.710,00
Bove za uzgoj školjki, volumen 120 l, diam. 52 cm, visina 120 cm	kom	195,00	300	58.500,00
1. nylon konop-pletunica, fi 3 mm	kg	50,00	7	350,00
fi 4 mm	kg	40,00	2,64	105,60
fi 10 mm 5x100	kg	34,00	34,7	1.179,80
fi 16 mm 100 m	kg	34,00	18,4	625,60
fi 30/8 mm 25 m	kg	33,00	17,2	567,60
Blok bet. sidreni 2500 kg "Maraš"	kom	1.653,09	12	16.861,52
Usluga prijevoza robe	kom	622,95	3	1.868,85
usluga istovara prodane robe	kom	40,00	12	480,00
Solarna lampa RS-712-02	kom	500,00	3	1.500,00
Usluge rada autodizalica - 80t				
Transport betonskih blokova	kom	30.000,00	1	30.000,00
Izrada idejnog projekta uzgajališta školjaka u Novskom ždrilu kod Rovanjske za izdavanje lokacijske dozvole	kom	3.000,00	1	3.000,00
Geodetske usluge		5.000,00	1	5.000,00
Priprema poslovnog plana	kom	12.000,00	1	12.000,00
Konzultantske usluge za pripremu Zahtjeva za potporu	kom	8.000,00	1	8.000,00
Konzultantske usluge za pripremu Zahtjeva za isplatu	kom	5.000,00	1	5.000,00
UKUPNO				339.746,73

Izvor: APPRRR

U tablici 17 troškovnika izrade projekta uzgajališta školjaka u Novskom Ždrilu kod Rovanjске vidljivo je koliko su pojedini projekti kompleksni i koliko opreme je potrebno ja pojedino uzgajalište.

U tablici 18 nalazi se primjer izračuna prihvatljivih troškova za izradu projekta uzgajališta školjaka. Vidljivo je koja sve oprema, materijali i usluge su potrebne za uzgajalište školjaka te financijski izdaci. Od ukupnih troškova za uzgajalište školjaka putem

mjere „Produktivna ulaganja u akvakulturu“ korisnik će dobiti povrat sredstava u iznosu od 50%. Dio financijskih sredstava osigurano je u državnom proračunu Republike Hrvatske, a dio sredstva je iz Europskog fonda za pomorstvo i ribarstvo (EFPR), financijskog instrumenta Europske unije za pomoć u ostvarivanju ciljeva iz Zajedničke ribarstvene politike (ZRP) za programsko razdoblje od 2014. do 2020. godine na koja Republika Hrvatska kao punopravna članica Europske unije ostvaruje pravo korištenja. Udio potpore iz proračuna RH i EFPR-a vidljiv je u tablici 15.

Tablica 18. Sveukupno prihvatljivi troškovi projekta uzgajališta školjaka, iznos javne potpore, te udio iz proračuna RH i EFPR-a

Sveukupno prihvatljivi troškovi	372.746,73
Iznos javne potpore	169.873,46
Eu dio	127.405,10
Hr dio	42.468,37

Izvor: APPRRR

Iz tablica 19, 20, 21 vidljivo je koliko je korisnika u svojim projektima tražilo neke od strojeva, opreme, vozila itd.

Tablica 19. Najčešći razlozi za prijavljivanje na mjeru „Produktivna ulaganja u akvakulturu u 2016. godini

Razlog potpore	Količina	%
Sustav video nadzora	9	28,12
Čamci	8	25,00
Mrežni kavezi	13	40,625
Pumpe za vodu	5	15,62

Izvor: APPRRR

U 2016. godini (tablica 19) podneseno je trinaest zahtjeva za mrežne kaveze, devet zahtjeva za sustave video nadzora, osam zahtjeva za čamce i pet zahtjeva za pumpe za vodu. Osim toga u zahtjevima korisnici traže i ostalu opremu i uređaje kao što su solarni sustav, brodica, kran, lanci, konopi, sidra, plutače, mreže za rukohvate, ledomat, hladnjača, prikolica, čistač mreža, generator, kompresor, ručni viličar, podvodni lift, prikolica itd.

Tablica 20. Najčešći razlozi za prijavljivanje na mjeru „Produktivna ulaganja u akvakulturu u 2017. godini

Razlog potpore	Količina	%
Vanbrodski motor	10	27,77
Mreže za uzgojne kaveze	15	41,66

Visokotlačni perlač	7	19,44
Bove	8	22,22

Izvor: APPRRR

U 2017.godini iz tablice 20 vidljivo je da najveći broj korisnika traži potporu za kupnju mreža za uzgojne kaveze, odnosno njih petnaest. Deset korisnika traži vanbrodske motore, osam korisnika traži bove, sedam korisnika visokotlačni perlač. U zahtjevima korisnici traže i viličare, agregate, vozilo, sustav za hranjenje školjki, konope, lance, sidra plutače, brodicu, rashladni uređaj, ledomat, komore za hlađenje ribe itd.

Tablica 21. Najčešći razlozi za prijavljivanje na mjeru „Produktivna ulaganja u akvakulturu u 2018.godini

Razlog potpore	Količina	Postotak
Pumpa za vodu	2	5,00
Konopi	8	20,00
Bove	8	20,00
Sustav za mjerenje O ₂ i temp.	2	5,00
Zaštitna mreža	2	5,00
Kavezi	5	12,50
Bazeni	2	5,00
Vanbrodski motor	7	17,50
Brodice	2	5,00
Visokotlačni perlač	3	7,50

Izvor: APPRRR

U tablici 21 vidljivo je da u 2018. godini korisnici također traže potporu za različitu opremu i uređaje. Najviše zahtjeva je vezano uz kupnju mrežnih kaveza, bova, konopa, vanbrodskih motora. Od ostale opreme i uređaja traže se brodice, bazeni, zaštitne mreže, pumpe za vodu, sustavi za mjerenje kisika, klima uređaji, sidra, plutače, traktori, čamci, kranska kosilica, pila, rasvjeta, odijela itd.

Shodno navedenim podacima, može se reći da je **hipoteza 2** djelomično potvrđena jer se korisnici osim u različitu jednostavnu opremu (mreže, kavezi, pontoni, bove i dr.) prijavljuju na mjeru "Produktivna ulaganja u akvakulturu" često i za rekonstrukciju/izgradnju postojećih i novih uzgajališta/mrjestilišta, kupnju specijaliziranih vozila s hladnjačom koja su neophodna za dostavljanje robe i do krajnjih kupaca te u opremu potrebnu za rad skladišnih prostora (hladnjače, radni strojevi itd.)

Tablica 22. Razlike i razlozi broja zapremljenih i odobrenih zahtjeva na mjeru „Produktivna ulaganja u akvakulturu“ u 2016., 2017. i 2018.godini.

	2016.	2017.	2018.
--	-------	-------	-------

Zaprimljeni zahtjevi	32	36	40
Odbijeni	2	3	5
Odustao	1	2	2
Zahtjev za dopunu	5	12	30
Ukupno odobreno (Odluka o dodjeli)	29	31	33

Izvor: Ministarstvo poljoprivrede

U tablici 22 je vidljiv broj zaprimljenih zahtjeva, odbijenih zahtjeva, broj odustalih korisnika, broj korisnika koji su predali zahtjev za dopunu dokumentacije te ukupan broj odobrenih zahtjeva u sva tri natječaja.

U 2016. godini od ukupno 32 zaprimljena zahtjeva, ukupno odobrenih zahtjeva je 29, odustalih korisnika je jedan, dok je zahtjev za dopunu predalo pet korisnika. Dva zahtjeva su odbijena i kao razlog odbijanja navodi se sljedeće³⁶:

1. **Korisnik** - „Tijekom administrativne obrade Zahtjeva za potporu utvrđeno je da korisnik nema podmirene financijske obveze prema Državnom proračunu Republike Hrvatske, odnosno posjeduje porezni dug prema Državnom proračunu Republike Hrvatske u iznosu od _____, te ne udovoljava uvjetima prihvatljivosti propisanima člankom 8. stavkom 1. točkom b) Pravilnika. Nadalje, tijekom administrativne obrade Poslovnog plana u Službi za Ekonomske analize utvrđeno je da korisnik **ne posjeduje povlasticu** odnosno nije ovlaštenik povlastice. Iz Poslovnog plana korisnika vidljivo je da korisnik, osim što se ne bavi proizvodnjom vodenih organizama, istim se niti ne planira baviti (kako do planiranog datuma Zahtjeva za isplatu, tako i u petogodišnjem razdoblju nakon planirane isplate). Korisnik ulaže u opremu za prijevoz i ostvaruje prihode isključivo od usluge prijevoza riblje mliječi, te stoga ne udovoljava uvjetima prihvatljivosti propisanima člankom 8. stavkom 1. točkom a) Pravilnika.“
2. **Korisnik** – „Nakon završene administrativne obrade Poslovnog plana (ekonomske održivosti) utvrđeno je da Korisnik ne udovoljava uvjetima propisanim Pravilnikom o uvjetima, kriterijima i načinu dodjele potpore u okviru mjere „Produktivna ulaganja u akvakulturu“ („Narodne novine“, broj 22/2016 i 108/2016) (u daljnjem tekstu: Pravilnik) i Natječajem, te se Zahtjev za potporu odbija iz sljedećeg razloga: **projekt je financijski neodrživ.**“

³⁶ Preuzeto prema dostupnim podacima iz APPRRR - evidencija pristiglih zahtjeva za potporu u okviru mjere "produktivna ulaganja u akvakulturu" prema Natječaju za dostavu zahtjeva za potporu (NN 37/2016).

U 2017. godini od ukupno 36 zaprimljena zahtjeva, ukupno odobrenih zahtjeva je 31, odustalih korisnika je dva, dok su zahtjev za dopunu predali 12 korisnika. Tri zahtjeva su odbijena. Razlozi odbijanja su kao i prethodnom natječaju.

U 2018. godini od ukupno 40 zaprimljena zahtjeva, ukupno odobrenih zahtjeva je 33, odustalih korisnika je dva, dok su zahtjev za dopunu predali 30 korisnika. Pet zahtjeva su odbijena i kao razlog odbijanja navodi se sljedeće³⁷:

- 1. **Korisnik** - U tijeku administrativne obrade Zahtjeva za potporu utvrđeno je da je Korisnik podnio pravovremeni, ali **nepotpuni Zahtjev za potporu**. Korisniku je dana 25. ožujka 2019. godine upućen Zahtjev za dopunu. Korisnik nije odgovorio na Zahtjev za dopunu, te se Zahtjev za potporu odbija na temelju članka 13. stavka 2. točke b) alineje 3. Pravilnika.*
- 2. **Korisnik** - Nakon završene administrativne obrade Zahtjeva za potporu utvrđeno je da Korisnik **nije dostavio Ugovor o koncesiji** kojim bi dokazao kako ima pravo građenja/korištenja na pomorsko dobro na koje se odnosi traženo ulaganje koji je bio obvezan dostaviti do datuma podnošenja Zahtjeva za potporu odnosno potpunog Zahtjeva za potporu. Slijedom navedenog, u postupku administrativne obrade Zahtjeva za potporu utvrđeno je da Korisnik **nije dostavio potpunu zatraženu dokumentaciju** te je na temelju članka 13. stavka 2. podstavka b) alineje 2. Pravilnika odlučeno kao u izreci ove Odluke.*
- 3. **Korisnik** - U tijeku administrativne obrade Zahtjeva za potporu utvrđeno je da je Korisnik podnio pravovremeni, ali **nepotpuni Zahtjev za potporu**. Korisniku je dana 19. ožujka 2019. godine upućen Zahtjev za dopunu). Rok za dostavu dokumentacije zatražene Zahtjevom za dopunu je deset (10) radnih dana od datuma zaprimanja Zahtjeva. Korisnik je navedeni Zahtjev za dopunom zaprimio dana 26. ožujka 2019. godine. Krajnji rok za dostavu dokumentacije zatražene Zahtjevom bio je 9. travnja 2019. godine dok je Korisnik dokumentaciju dostavio osobno 10. travnja 2019. godine. Slijedom navedenoga Korisnik **nije dostavio zatraženu dokumentaciju u zadanom roku** te se zahtjev za potporu odbija na temelju članka 11. stavak 7. Pravilnika.*

Razlog odbijanja korisnika prijavljenih na mjeru „Produktivna ulaganja u akvakulturu“ je neispunjavanje kriterija koji su propisani natječajem i pravilnikom. Jedan od eliminacijskih kriterija koji je učestala pojava, a korisnici ga ne ispunjavaju, je

---

³⁷ Preuzeto prema dostupnim podacima iz APPRRR - evidencija pristiglih zahtjeva za potporu u okviru mjere "produktivna ulaganja u akvakulturu" prema Natječaju za dostavu zahtjeva za potporu (NN 49/2017).

nedostavljanje dokumentacije u propisanom roku, koji je javno objavljen. Osim toga postoje i drugi razlozi odbijanja kao što su neposjedovanje povlastice, financijska neodrživost projekta te nepotpuni zahtjev za potporu čime je djelomično potvrđena **hipoteza 3**.

Treba istaknuti činjenicu da je proteklih godina u Agencija za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju stečeno iskustvo u administrativnoj obradi, kako bi se korisnici što kvalitetnije spremili na prijavu projekta netom prije objave natječaja pa se državaju radionice na županijskoj/lokalnoj razini. Isto tako, aktivna je nekolicina specijaliziranih konzultanata koji uvelike pomažu korisnicima u prikupljanju dokumentacije, i FLAG-ova³⁸, ribarska udruženja i dr. Naime, treba naglasiti da Ured ribarstva, Ministarstva poljoprivrede i šumarstva u suradnji s APPRR kao provedbenim tijelom, uz sve gore navedene činjenice ulaže sve napore kako bi korisnik uz nadopunu dokumentacije ostvario bespovratna sredstva koja su izdvojena iz Europskog proračuna za razvoj ribarstva, što je i glavni cilj rada MP u suradnji APPRRR-om (APPRR).

---

³⁸ FLAG Lokalna akcijska grupa u ribarstvu (FLAG – Fisheries LAG; LAGUR – LAG u ribarstvu) označava partnerstvo između nositelja ribarskog sektora i ostalih lokalnih dionika iz privatnog i javnog sektora sa ciljem održivog razvoja ribarstva i marikulture sa zadatkom izrade i provedba zajedničke strategije za svoje područje.

5. ZAKLJUČAK

Mjera „Produktivna ulaganja u akvakulturu“ ima pozitivne učinke na održivu i konkurentnu akvakulturu, kao jedan vid potpore koji omogućuje modernizaciju i uvođenje inovativnih tehnologija, ali je ujedno i podrška tradicionalnom načinu uzgoja. Samim time, sektor akvakulture stvara radna mjesta, posebice u strukturno slabijim područjima, uz ispunjavanje zahtjeva očuvanja okoliša. Ribarstvo je strateška industrijska grana, stup gospodarstva, prvenstveno u priobalnom dijelu Hrvatske. Stoga, mjera „Produktivna ulaganja u akvakulturu“ je važan razvojni čimbenik koji posredno utječe na ublažavanje depopulacije stanovnika otočnih zajednica.

Do sada su u Hrvatskoj provedena tri natječaja vezana uz potpore za produktivna ulaganja u akvakulturu. Prvi natječaj proveden je 2016. godine, drugi 2017. godine, dok je treći proveden 2018. godine. Analizom dostupnih podataka APPRRR može se zaključiti sljedeće:

- Iako je u 2019. godini ulov i uzgoj morske ribe ljuskavaca, kamenica te ostalih mekušaca i školjkaša nešto pao u odnosu na 2018. godinu, morsko ribarstvo poboljšalo se u smislu lakšeg izlaženja na vanjsko tržište, lakšem dobivanju certifikata i općenito, poboljšanju poslovanja.
- Proizvodnja slatkovodne ribe u 2018. godini dosegla je najnižu razinu od kada je ta proizvodnja u Hrvatskoj poznata, pa je potrebno uložiti više truda, znanja i sredstava kako bi se slatkovodnu akvakulturu osnažilo do optimalnih kapaciteta. U 2019. godini proizvodnja slatkovodne ribe nešto je povećana u odnosu na ranije godine, no to još uvijek nije zadovoljavajuće. U narednom razdoblju strateškim planom Republike Hrvatske i putem europskih fondova značajne aktivnosti treba usmjeriti prema registraciji brojnih malih ribnjaka koji se nalaze u okviru obiteljskih poljoprivrednih gospodarstava.
- Kroz analizu objavljenih Natječaja za mjeru „Produktivna ulaganja u akvakulturu“ po broju prijavljenih korisnika može se zaključiti da je najveći broj korisnika iz jadranske regije, pri čemu je najviše iz Zadarske, Dubrovačko–neretvanske te Splitsko–dalmatinske županije čime je potvrđena hipoteza 1.
- Hipoteza 2 je djelomično potvrđena jer se korisnici osim za različitu jednostavnu opremu (mreže, kavezi, pontoni, bove i dr.) prijavljuju na analiziranu mjeru i za rekonstrukciju/izgradnju postojećih i novih uzgajališta/mrjestilišta, kupnju

specijaliziranih vozila s hladnjačom koja su neophodna za dostavljanje robe i do krajnjih kupaca te u opremu potrebnu za rad skladišnih prostora (hladnjače, radni strojevi itd.).

- Razlog odbijanja korisnika prijavljenih na mjeru „Produktivna ulaganja u akvakulturu“ je neispunjavanje kriterija koji su propisani natječajem i pravilnikom. Jedan od čestih eliminacijskih kriterij kojeg korisnici ne ispunjavaju je nedostavljanje dokumentacije u propisanom roku, a koji je javno objavljen. Osim toga, postoje i drugi razlozi odbijanja kao što su neposjedovanje povlastice, financijska neodrživost projekta, te nepotpuni zahtjev za potporu čime je djelomično potvrđena hipoteza 3.

6. LITERATURA

1. Božanić, K. (2018): Procjena utjecaja EU fondova na učinak tvrtki u industriji prerade ribe: Slučaj Republike Hrvatske. Croatian Journal of Fisheries, 76 (4), 145 -153
2. Katavić, I., Vodopija, T. (2001): Razvojne mogućnosti marikulture u Republici Hrvatskoj, Croatian Journal of Fisheries, 59 (2), 71-84
3. Marguš, D. (2009): Tri desetljeća uzgoja školjkaša u ušću rijeke Krke. Croatian Journal of Fisheries, 67 (2), 77-85
4. Mikuš, O., Zrakić, M., Kovačićek, T., Jež Rogelj, M. (2018): Common Fisheries Policy and its Impact on the Fisheries Sector in Croatia, Croatian Journal of Fisheries, 76 (1), 41-50
5. Milošević Pujo, B., Bitunjac, I. (2011): Ribarska flota Republike Hrvatske na pragu ulaska u Europsku uniju, Naše more, 58 (3-4), 140-147
6. Valić, D.; Kapetanović, D., Vardić Smrzlić, I.; Teskeredžić, E. (2012.): Stanje i mogućnosti akvakulture u Hrvatskoj

6.1.Zakonodavni okvir

1. Izmjena natječaja – Ministarstvo poljoprivrede, (Narodne novine broj 89/18)
2. Pravilnik o odobrenju za obavljanje djelatnosti akvakulture na obiteljskom poljoprivrednom gospodarstvu (NN 15/2019)
3. Pravilnika o uvjetima i postupku za stjecanje prava na korištenje kopnenih voda radi obavljanja djelatnosti akvakulture (NN 8/2019)
4. Pravilniku o uvjetima, kriterijima i načinu dodjele potpore u okviru mjere »Produktivna ulaganja u akvakulturu« za razdoblje 2017. – 2020. NN (62/2017) i članka 28. stavka 6. Zakona o akvakulturi (NN 130/2017)
5. Zakon o akvakulturi, (NN 130/2017)

6.2.Internet izvori

1. Agencija za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju dostupno na: <https://www.apprrr.hr> 27.6.2020.
2. Akvakultura, dostupno na: <https://ribarstvo.mps.hr/default.aspx?id=14> / 27.6.2020.
3. Akvakultura dostupno na: https://bluesmart.hr/hr/more_i_drustvo/akvakultura/ 9.5.2020.
4. Državni zavod za statistiku – Ribarstvo u 2018. dostupno na: https://www.dzs.hr/Hrv_Eng/publication/2019/01-04-01_01_2019.htm 1.7.2020.

5. Državni zavod za statistiku – Ribarstvo u 2017. dostupno na:
https://www.dzs.hr/Hrv_Eng/publication/2018/01-04-01_01_2018.htm 1.7.2020.
6. Državni zavod za statistiku – Ribarstvo u 2016. dostupno na:
https://www.dzs.hr/Hrv_Eng/publication/2017/01-04-01_01_2017.htm 1.7.2020.
7. Državni zavod za statistiku – Ribarstvo u 2015. dostupno na:
https://www.dzs.hr/Hrv_Eng/publication/2016/01-04-01_01_2016.htm 1.7.2020.
8. Državni zavod za statistiku – Ribarstvo u 2014. dostupno na:
https://www.dzs.hr/Hrv_Eng/publication/2015/01-04-01_01_2015.htm 1.7.2020.
9. Državni zavod za statistiku – Slatkovodno ribarstvo u 2013. dostupno na:
https://www.dzs.hr/Hrv_Eng/publication/2014/01-04-02_01_2014.htm
https://bluesmart.hr/hr/more_i_drustvo/akvakultura/ 1.7.2020.
10. Državni zavod za statistiku – Morsko ribarstvo u 2013. dostupno na:
https://www.dzs.hr/Hrv_Eng/publication/2014/01-04-01_01_2014.htm 1.7.2020.
11. Državni zavod za statistiku – Slatkovodno ribarstvo u 2012. dostupno na:
https://www.dzs.hr/Hrv_Eng/publication/2013/01-04-02_01_2013.htm 1.7.2020.
12. Državni zavod za statistiku – Morsko ribarstvo 2012. dostupno na:
https://www.dzs.hr/Hrv_Eng/publication/2013/01-04-01_01_2013corr.htm 1.7.2020.
13. Državni zavod za statistiku – Slatkovodno ribarstvo u 2011. dostupno na:
https://www.dzs.hr/Hrv_Eng/publication/2012/01-04-02_01_2012.htm 1.7.2020.
14. Državni zavod za statistiku – Morsko ribarstvo 2011. dostupno na:
https://www.dzs.hr/Hrv_Eng/publication/2012/01-04-01_01_2012.htm 1.7.2020.
15. Europska komisija (2018): Smjernice Akvakultura i Natura 2000, Održiva akvakultura u kontekstu ekološke mreže Natura 2000. Dostupno na
https://ec.europa.eu/environment/nature/natura2000/management/pdf/guidance_on_aquaculture_and_natura_2000_hr.pdf 9.5.2020.
16. Europski fond za pomorstvo i ribarstvo (EFPR) Hrvatska dostupno na:
https://ec.europa.eu/fisheries/sites/fisheries/files/docs/body/op-croatia-fact-sheet_hr.pdf
9.5.2020
17. Europski fond za pomorstvo i ribarstvo 2014. - 2020. (EFPR) dostupno na:
<https://ribarstvo.mps.hr/default.aspx?id=427> 3.7.2020.
18. National Oceanic and Atmospheric Administration (NOAA) Fisheries (2017): What is Aquaculture. n.d. Dostupno na: <https://www.fisheries.noaa.gov/insight/understanding-marine-aquaculture> 9.5.2020.
19. Marikultura, dostupno na: <https://ribarstvo.mps.hr/default.aspx?id=79> 28.6.2020.

20. Marikultura dostupno na: <https://www.enciklopedija.hr/natuknica.aspx?id=38940>
29.6.2020.
21. Ministarstvo poljoprivrede, Program ruralno razvoja, Videomaterijal „IPARD u Republici Hrvatskoj – Uvod u budućnost,
<https://www.youtube.com/watch?v=dQhTLEUNi5g> 31.05.2020.
22. Ministarstvo poljoprivrede, Uprava za stručnu podršku razvoju poljoprivrede i ribarstva (2019): Akvakultura na OPG-u, Dostupno na
<https://www.savjetodavna.hr/2019/05/29/akvakultura-na-opg-u/> 9.5.2020.
23. Modeli potpore ribarstvu, dostupno na <https://ribarstvo.mps.hr/default.aspx?id=81>
29.6.2020.
24. Operativni program za pomorstvo i ribarstvo, dostupno na
<https://euribarstvo.hr/operativni-program-za-pomorstvo-i-ribarstvo-rh-za-programsko-razdoblje-2014-2020/> 28.6.2020.
25. Ribarstvo – *Natječaj za mjeru „Produktivna ulaganja u akvakulturu“* dostupno na
<https://www.eurokonzalting.com/index.php/bespovratna-sredstva-i-krediti/item/593-ribarstvo-natjecaj-za-mjeru-produktivna-ulaganja-u-akvakulturu> 9.9.2020.
26. Program ruralnog razvoja 2014.-2020., dostupno na <https://strukturnifondovi.hr/eu-fondovi/esi-fondovi-2014-2020/program-ruralnog-razvoja-2014-2020/> 28.6.2020.
27. Ribarstvo – *Mjera „Produktivna ulaganja u akvakulturu“ – Postupak ishodenja Povlastice za akvakulturu*, dostupno na:
<https://www.eurokonzalting.com/index.php/bespovratna-sredstva-i-krediti/item/596-ribarstvo-mjera-produktivna-ulaganja-u-akvakulturu-postupak-ishodenja-povlastice-za-akvakulturu> 9.9.2020.
28. Slatkovodna akvakultura, dostupno na: <https://ribarstvo.mps.hr/default.aspx?id=80>
28.6.2020.

SAŽETAK

ANALIZA PROVEDBE MJERE „PRODUKTIVNA ULAGANJA U AKVAKULTURU“

Za razvoj hrvatskog ribarstva i akvakulture u Državnom proračunu RH osigurana su financijska sredstva za provedbu strukturne podrške ribarstvu kroz koju se vrši sufinanciranje različitih projekata u ribarstvu. Kao punopravna članica Europske unije RH ostvaruje pravo na korištenje potpore iz Europskog fonda za pomorstvo i ribarstvo (EFPR), financijskog instrumenta Europske unije za pomoć u ostvarivanju ciljeva iz Zajedničke ribarstvene politike (ZRP) za programsko razdoblje od 2014. do 2020. godine. Mjera „Produktivna ulaganja u akvakulturu“ ima za cilj jačanje konkurentnosti i održivosti poduzeća, zaštitu i obnovu vodne bioraznolikosti te promociju resursno učinkovite akvakulture. U Hrvatskoj su provedena tri natječaja vezana uz tu mjeru i to 2016., 2017. i 2018. godine.

Cilj rada je istražiti provedbu mjere „Produktivna ulaganja u akvakulturu“ u Republici Hrvatskoj, odnosno istražiti broj prijavitelja po županijama, svrhu ulaganja te istražiti razliku između prijavljenih i odobrenih projekata te najčešće razloge odbijanja prijavljenih projekata.

Iz rezultata istraživanja može se zaključiti da po broju prijavljenih korisnika najveći broj zahtjeva za analiziranu mjeru dolazi iz jadranske regije. Većina zahtjeva kroz tri natječaja je odobrena, a razlozi neodobravanja zahtjeva su: nedostavljanje dokumentacije u propisanom roku koji je javno objavljen, neposjedovanje povlastice, financijska neodrživost projekta te nepotpuni zahtjev za potporu.

Najčešći razlozi za prijavljivanje na mjeru "Produktivna ulaganja u akvakulturu" su ulaganja u različitu jednostavnu opremu (mreže, kavezi, pontoni, bove i dr.), za rekonstrukciju/izgradnju postojećih i novih uzgajališta/mrjestilišta, kupnju specijaliziranih vozila s hladnjačom koja su neophodna za dostavljanje robe i do krajnjih kupaca te u opremu potrebnu za rad skladišnih prostora (hladnjače, radni strojevi itd.)

Najveći problem nalazi se u slatkovodnom ribarstvu koji ostvaruje značajan pad usprkos postojećim mjerama potpore. Politiku slatkovodnog ribarstva potrebno je usmjeriti na osiguranje potpore za razvojne projekte za preradu i plasman ribe na tržište, financijski

rasteretiti ribarstvo i akvakulturu različitim naknadama za vodu, riješiti pitanja poljoprivrednog zemljišta, osigurati sljedivost, izvornost i bioraznolikost.

Ključne riječi: akvakultura, mjera „Produktivna ulaganja u akvakulturu“, korisnici mjere, svrha ulaganja u akvakulturu, razlozi odbijanja projekata

SUMMARY

ANALYSIS OF MEASURE "PRODUCTIVE INVESTMENTS IN AQUACULTURE"

For the development of Croatian fisheries and aquaculture, the State Budget of the Republic of Croatia has provided financial resources for the implementation of structural support to fisheries through which various projects in fisheries are co-financed. As a full member state of the European Union, the Republic of Croatia is entitled to have support from the European Maritime and Fisheries Fund (EAFRD), the European Union's financial instrument to help achieve the objectives of the Common Fisheries Policy (CFP) for the 2014-2020 programming period. The measure "Productive investments in aquaculture" aims to strengthen the competitiveness and sustainability of enterprises, protection and restoration of aquatic biodiversity and the promotion of resource-efficient aquaculture. In Croatia, three tenders related to this measure were conducted, in 2016, 2017 and 2018.

The aim of this research is to investigate the implementation of the measure "Productive investments in aquaculture" in the Republic of Croatia, i.e. to investigate the number of applicants by counties, the purpose of investments and to investigate the difference between applied and approved projects and the most common reasons for rejection.

From the results of the research it can be concluded that according to the number of registered users, the largest number of claims for support for the analyzed measure comes from the Adriatic region. Most of the claims through the three tenders were approved and for those that were not approved the reasons were: not submitting the documentation within the publicly announced deadline, lack of benefits, financial unsustainability of the project and incomplete claim for support.

The most common reasons for applying for the measure "Productive investments in aquaculture" are investments in various "simple" equipment (nets, cages, pontoons, buoys, etc.) and also for the reconstruction / construction of existing and new farms / hatcheries, the purchase of specialized vehicles with refrigerators that are necessary for the delivery of goods to customers and in the equipment needed for the operation of storage facilities (refrigerators, work machines, etc.)

The biggest problems are in freshwater fisheries which has a significant decline regardless of support measures. Freshwater fisheries policy should be focused on providing support for development projects for processing and placing fish on the market, financially relieve fisheries and aquaculture from various water charges, solving agricultural land issues, ensure traceability, originality, biodiversity.

Keywords: aquaculture, measure "Productive investments in aquaculture", beneficiaries of the measure, purpose of investments in aquaculture, reasons for rejection of projects

ŽIVOTOPIS

Nataša Težak, rođena je 02.06.1966. godine u Rijeci. Živi u Zagrebu. Srednju školu Građevinski obrazovni centar (GOC) završila je u Zagrebu te 1994. godine završava Poljoprivredni institut u Križevcima (smjer ratarstvo) i stječe zvanje inženjera poljoprivrede. Nakon toga upisuje razlikovnu godinu na VGUK kako bi 2017. godine nastavila studirati. Upisuje Specijalistički diplomski stručni studij Poljoprivreda, usmjerenje: Održiva i ekološka poljoprivreda na VGUK.

Zaposlena je u Agenciji za plaćanje u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju od 2014. godine na mjestu višeg stručnog referenta u Centralnom uredu u Zagrebu. Trenutno radi na poslovima obrade prijave u Službi za analize u ribarstvu. Od prvih dana zaposlenja kontinuirano odlazi na edukacije (Zaštita na radu, Study visit/Španjolska, Sardinija, Francuska, edukacije o nepravilnostima, napredna analiza financijskih izvještaja te vrednovanje investicijskih projekata) gdje se susreće s kolegama iz Uprave ribarstva navedenih zemalja radi razmjene iskustava provedbe Natječaja iz mjere „Produktivna ulaganja u akvakulturu“. Također, pohađa radionice o upravljanju projektima (projektni timovi, planiranje, proračun, komunikacija, realizacija projekata te rješavanje konfliktnih situacija). Slobodno vrijeme koristi za odlazak u prirodu, planinarenje te druženje s prijateljima.

Služi se engleskim jezikom u govoru i pismu.

Rastavljena, majka jedne kćeri.

PRILOZI

Popis slika

- Slika 1. Uzgoj kamenica (Ston)
- Slika 2. Uzgajalište tune (Kali tuna)
- Slika 3. Kavezi u marikulturi
- Slika 4. Uzgoj plave ribe (tuna)
- Slika 5. Uzgoj dagnji
- Slika 6. Stonska kamenica
- Slika 7. Uzgoj pastrve – ribnjak Krčić Knin
- Slika 8. Uzgoj pastrve – Gračanski ribnjak Zagreb
- Slika 9. Europski fond za pomorstvo i ribarstvo (EFPR)
- Slika 10. Operativni program za pomorstvo i ribarstvo RH 2014.-2020.
- Slika 11. Agencija za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom – logo
- Slika 12. Proizvodnja šarana
- Slika 13. Proizvodnja plave ribe (tuna)

Popis tablica

- Tablica 1. Ulov i uzgoj (proizvodnja u tonama) morske ribe, ljuskavaca, kamenica te ostalih mekušaca i školjkaša u 2017. i 2018. godini.
- Tablica 2. Ulov i uzgoj (proizvodnja u tonama) morske ribe, ljuskavaca, kamenica te ostalih mekušaca i školjkaša 2011 - 2018. godini.
- Tablica 3. Ukupna proizvodnja, ulov i uzgoj u morskoj akvakulturi od 2011.-2018. u tonama
- Tablica 4. Proizvodnja u slatkovodnoj akvakulturi – proizvodnja konzumne ribe u tonama od 2011. do 2018. godine.
- Tablica 5. Ukupna proizvodnja, proizvodnja u šaranskim ribnjacima te pastrvskim ribnjacima u razdoblju 2011.-2018. (u tonama)
- Tablica 6. Proizvodnja ribe, ljuskavaca, kamenica te ostalih mekušaca i školjkaša u 2017. i 2018. Godini
- Tablica 7. Zahtjevi za isplatu potpore u 2016., 2017. i 2018. godini.
- Tablica 8. Zahtjevi u 2016. godini po županijama
- Tablica 9. Zahtjevi u 2017. godini po županijama

- Tablica 10. Zahtjevi u 2018. godini po županijama
- Tablica 11. Ukupno zahtjeva po županijama u jadranskoj regiji kroz sva tri natječaja (2016., 2017., 2018.)
- Tablica 12. Ukupno zahtjeva po županijama kroz sva tri natječaja u kontinentalnoj regiji (2016., 2017., 2018.)
- Tablica 13. Isplata sredstva po natječaju
- Tablica 14. Evidencija pristiglih zahtjeva za potporu u okviru mjere "produktivna ulaganja u akvakulturu" za 2016.godinu u kunama
- Tablica 15. Evidencija pristiglih zahtjeva za potporu u okviru mjere "produktivna ulaganja u akvakulturu" za 2017. Godinu u kunama
- Tablica 16. Evidencija pristiglih zahtjeva za potporu u okviru mjere "produktivna ulaganja u akvakulturu" za 2018.godinu u kunama
- Tablica 17. Izračun prihvatljivih troškova za mjeru "produktivna ulaganja u akvakulturu" - Troškovnik izrade projekta uzgajališta školjaka u Novskom ždrilu kod Rovanijske
- Tablica 18. Sveukupno prihvatljivi troškovi projekta uzgajališta školjaka, iznos javne potpore, te udio iz proračuna RH i EFPR-a
- Tablica 19. Najčešći razlozi za prijavljivanje na mjeru „Produktivna ulaganja u akvakulturu u 2016.godini
- Tablica 20. Najčešći razlozi za prijavljivanje na mjeru „Produktivna ulaganja u akvakulturu u 2017.godini
- Tablica 21. Najčešći razlozi za prijavljivanje na mjeru „Produktivna ulaganja u akvakulturu u 2018.godini
- Tablica 22. Razlike i razlozi broja zapremljenih i odobrenih zahtjeva na mjeru „Produktivna ulaganja u akvakulturu“ u 2016., 2017. i 2018.godini.

Popis grafikona

- Grafikon 1. Ulov i uzgoj (proizvodnja u tonama) morske ribe, ljuskavaca, kamenica te ostalih mekušaca i školjakaša u 2018. godini
- Grafikon 2. Ulov i uzgoj (proizvodnja u tonama) morske ribe, ljuskavaca, kamenica te ostalih mekušaca i školjakaša u periodu od 2011. do 2018. godine.
- Grafikon 3. Ulov i uzgoj u marikulturi od 2011. do 2018. (u tonama)
- Grafikon 4. Proizvodnja u slatkovodnoj akvakulturi – proizvodnja konzumne ribe u tonama u 2018.

- Grafikon 5. Proizvodnja konzumne ribe u šaranskim i pastrvskim ribnjacima u 2018.
- Grafikon 6. Ukupna proizvodnja u slatkovodnom ribarstvu u razdoblju 2011. - 2018.
- Grafikon 7. Usporedba proizvodnje u šaranskim i pastrvskim ribnjacima u razdoblju 2011.-2018.godine.
- Grafikon 8. Udio slatkovodnog i morskog ribarstva u ukupnom ribarstvu Hrvatske
- Grafikon 9. Vrijednost slatkovodnog i morskog ribarstva u 2018. Godini
- Grafikon 10. Zahtjevi u 2016. godini po županijama
- Grafikon 11. Zahtjevi u 2017. godini po županijama
- Grafikon 12. Zahtjevi u 2018. godini po županijama
- Grafikon 13. Ukupno zahtjeva po županijama u jadranskoj regiji kroz sva tri natječaja (2016., 2017., 2018.)
- Grafikon 14. Ukupno zahtjeva po županijama kroz sva tri natječaja u kontinentalnoj regiji (2016., 2017., 2018.)